

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzemében és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

„BÁCSKA“

XIV. évfolyama 2-ik negyedének küszöbén bizalommal s a jól teljesített munka érzetének tudatában fordulunk lapunk s a megye közönségéhez, hogy a „Bácskát“ részesítsék továbbra is támogatásukban; felkérjük egyszersmind azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, méltóztassanak azt mielőbb megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon be.

A „Bácska“ minden irányban iparkodni fog, kitűnő munkatársai segítségével, a fokozott igényeknek megfelelni.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
 Fél évre . . . 2 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzemében küldendők.

Husvétii pihenő.

A megváltás szent ünnepén nyugvóponthoz ér egy a magánember, mint a közélet férfa; — megpihen egy a műhely izzó kohója, mint a politika forrongó örvénye. Az alkotás, a küzdelem helyét egy időre a szemlélődés, a visszapillantás váltja föl.

Kevés husvétja volt még nemzetünknek, melyben ezen szemlélődés politikai közéletünknek oly biztató, oly megnyugtató képét tárta volna föl, mint a mostani. Nemzetünk nagy forradalma, hetven lázas év munkája, befejezéséhez közelit. Ezen hetven évnek minden küldelme, minden törekvése, habár sokszor divergáló utakon — mert egy nemzet közléte rendkívül bonyodalmas — egy nagy eszmében kulminált, a mely eszme a küzdelem megindultakor úgy az elmékből, mint az institúciókból hiányzott, elmosódott, s ma már

teljes diadalát készül ülni: a magyar állameszmében.

Óriási határkövek jelzik e nagy küzdelem egyes phasisait. Elején ott látjuk a nagy főuri izgatót, mint riasztja föl nemzetét lángszavával tespedéséből. A nemzet fölébredt, az eszme megszületett, a forradalom ellenállhatatlan megindult. De a vezér lángszellemét súlyos kór bilincselte le; szerető, aggódó lelke visszariadt saját tettének következményeitől, nemes szelleme ellenkezésbe jött önmagával. A vezéri zászló kiesett kezeiből. A gondviselés adott nemzetünknek oly férfit, ki az elesett zászlót felemelje és diadalra vezesse. De a diadalmaskodó nemzetnek nem jutott ideje a nagy munkát betetőzni. A kivivott eszme egy évszázadok óta megcsontosodott és elhatalmasodott politikai rendszerrel éles ellentétben állott, s annak támadása irtózatossá volt. A nemzet elbukott, de hősiességével által biztosította az eszme későbbi diadalát. Tengervér és sötétség borította el hazánkat, de megjelent a bölcs férfi, és ki egyenlített az ellentéteket. Megadta a nemzetnek az eszközöket, hogy nagy művét befejezze, megerősítse, és mindörökké biztosítsa a magyar államot.

Mert a nagy munka korántsem volt befejezve. A magyar állam, mely még csak az imént született meg — mert hiszen századokon keresztül csak névleg létezett — még nagyon gyöngye volt. Kifelé nem volt hitele, tekintélye, bent igen sok helyen — a kifelé gravitáló elemeknél — gyűlölettel találkozott. S ami fő — összeütközésbe jutott saját eddigi apóló dajkáival, a vármegyével. Ezek addig, míg a maga lábán járt nem tudott, megbecsülhetlen szolgálatot tettek neki, most alkalmatlanokká váltak. Akaratát, nagyszabású reformmunkáit nem tudta azzal a vehemenciával foganatosítani, a melylyel akarta. De másrészt ő is visszashorította ezen kis országokat az őket megillető provinciális szerepre, s ezáltal megbénította őket. Így kölcsönösen akadályozták egymást. A küzdelem hosszúságának, az eszme lassu előhaladásának nagy oka volt az, hogy a vármegyék mellett egy hatalmas eszme küzdött: a közsabadság, az autonomia eszméje. A módot megtalálni, a magyar állam megszilárdítását, az állameszme diadalát összeegyeztetni e leküzdhetlen, e győzhetetlen eszmével, igen nehéz volt.

De a történelmi fejlődés folyama, ha egyszer megindult, feltartóztathatlan. A lejtőről megindult kő csak a völgyben állapodhatik meg. Az elmékben mindinkább meggyőződéssé vált, hogy a magyar állam akaratának a magyar állam területén szentnek kell lennie; hogy a magyar állam akaratát a magyar állam területén gyorsan, pontosan és tökéletesen végre kell hajtani; hogy a magyar államot a magyar állam területén megtámadni büntetlenül nem szabad senkinek. Csakis az ekként szervezett állam érdemli meg az állam nevét, s ezt célozza az a nagyszabású reformmozgalom, melyet a nemzet kormánya és országgyűlése folyamatba tett. Ezzel nyeri a magyar állam épülete betetőzését. Ezzel ér le azon kő a völgybe, melyet gr. Széchenyi ezeltett hetven évvel megindított.

Midőn ezen reformmunkálatok fölött az első tárgyalások megindultak, sokan az autonomiát és a közsabadságot féltették, mások attól tartottak, hogy az ellenzék heves obstrukciója által a nemzet ismét káros izgalmaknak tétetik ki. De most, mikor a reform első láncszemét képező javaslat az országgyűlés közgazgatási bizottságában általánosságban már elfogadtatott, mikor hallottuk a kormány nyilatkozatait, melyek úgy a közsabadság és autonomia, mint az állameszme hiveire, a kormányzottakra úgy, mint az édekeltszítviselőkre megnyugtatók lehetnek, midőn hallottuk azon higgadt és tárgyilagos hangot, melylyel a javaslatot az ellenzék vezérferfi fogadták, midőn reményünk van arra, hogy nemzeti átalakulásunk ezen betetőzése minden nagyobb rázkódás, minden nagyobb átmeneti zökkenés nélkül fog megvalósulni, akkor ismételtjük, hogy kevés husvétja volt még nemzetünknek, melyben közéletünk oly biztató képet nyújtott volna, mint most.

Dr. Lovászy Márton.

A megyei közigazgatás reformja. A megyei közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslatot az országgyűlési közigazgatási bizottság általánosságban már letárgyalta. Az eredmény meglepő. Itt-ott csekélyebb módosítások tétetnek csupán a javaslaton, alajában véve azonban a bizottság elfogadta azt, sőt az államosítást egyáltalán nem is tekintették pártkérdésnek s a szóban forgó javaslatot nem párt szempontból bírálták el, hanem minden párt, mint az állam, és a közjó érdekében szükséges reformot fogta azt föl. Még maga az Apponyista „Pesti Napló“ is így ír az általános vita

A „BÁCSKA“ tárcája.

A napernyő.

Napernyőt hord ma férfi, nő,
 Nap ellen gyenge pajzs nagyon,
 Nappal jár, mint Diana járt,
 Kénsztál ér lány pajzsodon.

Ne féltsd az arc virágait,
 A sziv nemes virága szebb,
 Est őd a nap sugáritól,
 Ló a tavasz veszélyesebb.

Mert a tavasz lángcsókja nem
 A holt mezőket gyújtja csak,
 Felkölti a holt szívet is,
 Hol néha új bimbó fakad.

S ha gyújt egy égő szemsugár
 Mit használ pajzsod ellene?
 Vésd el napernyőd, férfiú:
 A férfi jellem nyer vele.

Szép a napbarnította arc,
 Mind barna volt a római:
 Mikor fehér arcbőre lett:
 Pajzsot nem bírt már hordani.

Hiador.

CSAK JÁTÉK VOLT.

Írta: Kajabusz.

... Söprik a pápai utcát.
 Masiroznak a katonák.

... Pedig a Kolmár János családja legboldogabb volt az egész városban. Négy fertály föld közepében szép nyárfás tanyája. Messze kifehéret a tiszta épület, olyan jó, barátságos kinézése volt, mint az elégedett ember arcának. — Pénze — ha sok nem is — volt amennyi kellett. Tisztelték, szerették mind, akik ismerték.

Ott állott házuk a „Homok“ utca végén, zöld salugáteros ablakokkal, melyekben szépen nyíló virágok illatoztak, melyeket egy szebben nyíló virág ápolgatott gyöngéd kezekkel. — Hej, ez a ház gyakran csengett örömtől, vigalomtól, mert az igazi boldogság hatványozódik a megosztás által és Kolmár uram bizony megosztotta a magáét. Megosztotta családjával, jó embereivel. Háznál, pénznel, fertályföldnél többet ért neki az ő gyönyörűséges drága kincse: Lidike leánya, ki szép volt, mint egy nyári hajnal, kedves, mint egy májusi nap, tiszta, mint egy imádság. Az ő kedvéért gyakran hangzott ott vig muzsika, pezsgett a jó kedv, a boldogság szava kihallott az utcára, mintha csak biztosítva lett volna az a ház valami menyői társulatnál a szomorúság ellen.

No hát most ez a ház olyan csendes, mint a temető; olyan szomorú, mint maga a bánat. Kolmár uram, meg a felesége, meg a nagymama úgy járnak ott ki s be, mintha nem is volna bennük lélek. Olykor-olykor titkon dözsölnek szét markukban egy-egy kikivánczolt könyűt, hogy észre ne vegye a másik.

— Csak a jó Isten katonát ne teremtett volna soha, szokta sóhajtani a nagymama.

— Nem is Isten teremtette azt — válaszol rá Kolmár uram, keserűn — hanem a király, meg az ország.

— Édes szép virágom, kedves virágszálam, szerelmes leányom — zokogja az anya s megered a könnye, mint a nyári zápor.

Ugy történt az. Nagy manővert tartottak a határban, tömérdek katonaság lepté meg a várost. Nem volt

olyan hajlék, ahová ne jutott volna. Kolmár uramhoz, mint a jobb módú gazdaemberekhez szokták, tisztet kvártélyoztak. Hiszen csak kvártélyoztak volna!

Szép derült nap volt, mikor végig harsogott a trombita a város utcáin, mikor megérkeztek azok a szemén szedett legények. Amint vonultak be piros csákóban, kivont fényes karddal, egyik-egyik, a mint táncoltatta lovát, bizony sok leány- meg asszonyszív dobogott sebezsebben látásukra. Már a női sziv olyan, hogy fészkelődik, mikor huszárt lát. Akinek egyéb dolga volt is, kiállt nézésükre. Nem volt annyi leves elsözva, annyi étel megkocmásítva egész hónapra keresztül sem.

Aztán annak a katonafélenek olyan áldott kozmopolita természete van, hogy mindjárt otthon találja magát bárhol is. Olyan ropogós jó napot köszönt Kolmár uramnak az oda szállásolt tiszt, mintha csak régi ismerős lett volna. Lidikének azt a pafolyat kezét meg is fogta, aztán szeme közé nézett azokkal a villámzó huszárszemekkel, amit bizony nem bírt kiállani a szép leány.

— Isten hozta házukhoz hadnagy ur, üdvözlí a házigazda.

— Dehogyan hozott, hiszen lóháton járunk mi, elmarad mi tőlünk ő szent felsége.

— No már én csak azt mondom, hogy akit az Isten elhagy, az ördögé az.

— Nem káromlásból mondom gazduram. Szeret minket az Isten, kiben gyönyörködnek, mikor lenéz a földre, ha mi nem volnánk?

— A már igaz, hogy keveset imádkoznak ezek a katonák, mormogá fogai közt a nagymama a tornácán.

— Nem akarjuk elvenni a vén asszonyok kenyerét, duzzogta vissza a huszár bajusza alól.

A Pista gyerek meg nem győzte szemmel azt a sok nézést, amit elkellett követnie hol a huszáron, hol a lován. Az a piros nadrág, az a prémes mente, meg az a beszéző sarkantyú, mozgásba hozták az ő szendergő vágyait. Hej csak ő egyszer huszár lehetne, csak egy hónapra, csak egy hétre, csak egy napra; jaj de ott maradna örökre. Fogadni merne, hogy nem nevetnék ki akkor a lányok, nem esufolnák „Csángó Pistának.“

befejezése alkalmából a javaslatról. . . . e vitának mint nagy jelentőségű eredményét konstatálhatjuk azt, hogy a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslat nem tekinthető pártjavaslatnak, s a tárgyalási módszer, mely már eddig is igen értékes elvi megállapodásokra jutott, nemcsak kibontakozott, hanem fölül is emelkedett az egyoldalu pártszempontokon. Ennek az eredménynek, illetőleg ez eredmény érdemének oroslánrésze természetesen gróf Szapáry Gyula miniszterelnököt illeti, ki úgy egyes nyilatkozataiban, mint egész magatartásában elegendő bizonyítékot nyújtott arra, hogy e reform megalkotásánál valóban országos érdekek vezérelték, s hogy annyira nem áll a szubjektív érzékenység hatalmában, hogy nemcsak rossz néven nem veszi, hanem készséggel fogadja a javaslat javítására irányuló kritikát, bárkitől és bármely oldalról jöjjön is az stb. — A bizottság utolsó ülése alkalmával hozzá szólt a kérdéshez *Vajna István*, a hódásági kerület képviselője is s kifejezést adott a javaslat iránt táplált egyéni nézeteinek. Álláspontját körülbelül a következőkben fejezte ki: Az adott viszonyok közt nem lehet kitérni az elől, hogy az államhatalomnak nagyobb befolyás adassék, de másfelől kívánatos, hogy ne szubordinálja az önkormányzatot, hanem avval mintegy koordinált legyen s minden a mi az állami érdek sérelme nélkül lehetséges, az önkormányzatnak engedtessek át. Az állam érdekei megfelelően biztosítva vannak e javaslatban, nem állíthatja ezt szóló épen oly mértékben az önkormányzatról. Szólt az őhajja, hogy a vármegyék ne csak politikai testületek legyenek, hanem intézkedjenek is azon téren, hol a viszonyok jobb ismerete folytán erre alkalmasabbak. Ezért bizonyos ügyekben szóló is végérvényes intézkedési joggal ruházná fel az önkormányzatot. A javaslat főbb alapelveit különben szóló is helyeseknek tartván, azt általánosságban elfogadja, a maga részéről is hangsúlyozza a fegyelmi törvény mielőbbi megalkotásának s a fizetések javításának szükségét.

Az élet lajtorjája.

A filantropia meglehetősen új dolog. Nem ismerték régen a társadalmi tevékenységnek azt a száz és százféle módozatát, mellyel a beteget, az elaggottat, a gyengét ma segíteni iparkodnak. Minden katasztrófánál ott van a segítő kéz. S még akkor is, amikor, ha a dolgok mélyére hatolunk, látjuk, hogy a könyörületes érényének gyakorlása nem kizárólag emberbaráti szereteten alapszik, hanem rugója az önérdék t. i. az, hogy ezen érény nyilvános gyakorlása a gyakorló személy vagy osztály dicsőítésével járjon: el kell néznünk az emberi természetben fekvő hibát, mely abban nyilvánul, hogy a jót nem magáért a jóért, hanem azért tesszük, mert a saját egyéniségünket teszi nevéssé.

A filantropia ma több mint szükségesség, mert az bizonyos tekintetben divat. S épen ez az oka annak, hogy a közfelfogás nem egészen helyes. A napokban olvastam egy talán kissé túlzott, de sokban találó megjegyzést: A humanizmus jelszava alatt éhen hagyjuk halmi az élőket, az erőseket, a haldoklóknak meg odavisszük a levest.

Ugy értelmeztem e mondást, hogy a társadalom enyhítő és támogató keze nem azokhoz fordul első sorban, akikben meglesse az életerő küzdeni és előrehaladni, hanem ott folyik a munka, ahol már csak szemfedőről kell gondoskodni. S van ebben valami igaz.

Az életben mindennap látjuk, hogy a munkabíró egyén magára van hagyatva, azt mondják neki, küzdj, fardj, minden ut nyitott előttd, mindent elérhetsz, képezd magad, edzd erőidet az élet küzdelmére s célt érsz; s amikor ez az erős test, ép ész, kitünő jellem, az élet gondjai-

nak sulya alatt megtöröten összeroskad, akkor jön a társadalom s az emberbaráti szeretet szent nevében szép temetést rendez s felsóhaj, hogy ismét kárba vesszét egy tehetség az élet sulya alatt.

A társadalom könyörületeségi tevékenységének tehát legnagyobb hibája, hogy ott munkál, ahol már segíteni nem lehet s ott nem látni kezét, ahol a bajoknak elejét lehet venni. S itt függ össze a modern filantropia azzal, amit az imént mondtunk, hogy: divat, önérdék, feltűnési vágy. Mert kétségtelen az, hogy annak a tevékenységnek, mely az élet küzdelmeinek kitett erős, ép észszel s tehetséggel bírónak teszi lehetővé a boldogulást, sokkal kisebb a külső s így mások által is észrevehető látszata, mintha a plausibilis véginségben, katasztrófában visszük oda az éhezőknek a kenyert.

Az elsőnek az eredménye mélyreható, de szemmel nem látható, az utóbbi észreveszi mindenki, de amit vele elérünk, az elenyészik az előbbivel szemben.

A koldusnak, aki szájalomra indító képpel élénk áll, oda dobjuk fillérünket, de mit tettünk azért, hogy az az ember ne lett legyen koldussá.

Ha tehát a társadalom kötelességének tartja rokkantjait, betegeit, a sors csapásai által sújtottakat segíteni — ami csakugyan humanitárius kötelesség — ha még a legpuhább s legfinomabb női kezek sem átalják haldokló szegényeinek szemét lefogni: mennyivel fontosabb kötelessége a társadalomnak azon a téren működni, amely azoknak a szomorú állapotoknak, mint eredményeknek lehetőleg elejét veszi.

Az élet volt és lesz is: az egyenlőtlenségek s a fokozatok legpregnansabb képe. Egyenlőségről beszélni a kötelességekben, — lehet, az élet örömeiben, a boldogságban, a javakban, a hatalomban, az észben . . . soha.

A szocializmus, ez a mi rémünk, a világnak eredeti betegsége, ennek a szomorú felfedezését hiába iparkodunk magunknak tulajdonítani. Azon a napon, amikor két ember között érezhető különbség támadt, szépség, erő, ész, gazdagság vagy más tekintetekben, a kés már ki volt húzva hüvelyéből, a puská már meg volt töltve. Kain esete nem más, mint a szocializmusnak allegorizálása.

— Neked van, nekem nincs — tehát vigyázz.

Ez a kulcsa mindennek. Innen van a kitagadottnak felzárulása a privilegizáltakkal szemben; s a gyöngék ereje a számban van. Kain utódai, a kitagadottnak óriási száma, ma már tömörült.

S az emberiség, az örökös küzdelmek ezen veszedelmes utvesztőjében állandóan forog. Lehetetlen elkerülni, hogy a különbségek, melyek elkeserítenek, időről-időre a természet szeszélye szerint más és más módban ne ismétlődjenek. Egyik boldognak születik, fölünyben van, a másik kárhóztatva van, nem tudni miért, a legkeményebb életre. S mégis érezzük, hogy ennek így kell lenni; sőt tovább megyek, magokat az élet páriáit elvakítja a gazdagok fényűzése, a lángész ereje, s kiveszik a részüket a bámulatból ők is. Sőt ezek éreznek legjobban megsértve magukat emberi méltóságukban az által az egyformaság által, amit a rajongók a társadalom ideáljának tekintenek.

Tegyük fel, hogy a javak egyformán oszlanának meg, az intelligencia nivellálódna s az a bizonyos szó, hogy „chance“ egyszerre csak eltűnne s hogy az élet sorsjátékában senki sem számíthatna fönyereményre, micsoda értékkel bírna a kívánságok s vágyak nélküli élet, az élet jó és rossz szenvedélyek, büszkeség, véletlen nélkül. Hol lenne a szüksége a beszédnek, nevetésnek, sírásnak, produkciónak, szerelmeknek s így magának a cselekvésnek? Vannak filozófusok, akiknek ez az állapot képezne a boldogság teljét, a hol az a kétségbeesett unalomban s mozdulatlan-ságba lenne.

Ha Rothschildnak is tiz krajcárja lenne, nekem is? ha minden nő egyformán szép lenne, ha minden ember Herkules vagy Petőfi lenne? Hová vezetne ez máshová, mint az élet megutálásához.

A viszonyok és állapotok különfélesége a társadalom alapja. S amint a majom, Darwin szerinti ősiünk, úgy mi sem szeretünk a sikon járnai, lajtorja kell képességeink evolúciójához.

Ne bántsuk tehát azt a létrát, ne forgassuk fel a fokokat, hanem iparkodjunk az érintkezések sebző élelt, az emelkedések és esések tragédiájának öléit megsimitani és megedzeni ezen küzdelemre azokat, akiknek hivatásuk az élet komédiájában a különféle szerepeket végigjátszani.

A társadalom támogató keze hajljon azok felé, akiknek hasznát lehet és kell venni.

Ez az igazi filantropia.

Irtsák ki a blazirtságot, növeljék az egyéni erőt s munkakedvet, mutassák meg az ifjukurban az élet jövődő harcossainak a boldogulás útját s magát az életet. Itt s ebben a fejlődésben nyujtsanak segítyt.

S ha az élet lajtorjáról lehullottak illő eltarításáról gondoskodni szükséges embertársi kötelesség, még fontosabb feladat oda törekedni, hogy azon a lajtorján az egészségesek, az erőseknek mód nyujtassék a felfelé haladásra, hogy megakadályoztassék az élet ádáz küzdelmeiben a lebukás.

Az egyenlőtlenségeket az életből kiküszöbölni nem lehet, a munka korszakában a létért való küzdelem mindig elkeseredettebb lesz, ne csak a végtisztességet adjuk meg a porondon elesetteknek, hanem egyes, osztály, társadalom, állam működjék közre, hogy azon a porondon minél többen becsülettel s erővel állják meg helyüket.

B—ő.

A helyzetről.*)

Irta: Pulszky Ágost.

Egy kiváló angol politikai író megjegyezte, hogy a hírlapirodalommal párosult modern parlamentáris kormányzatnak a régiebb korok kormányzatával szemben nagy előnye a rendkívüli érdekesség. Alig lehet képzelni, hogy mi kárpótolhatna bennünket azon érdekesítő dráma elvesztéséért, a mely minden reggel és minden este szemünk előtt lejátszódik, a nyilvános vitaközösségnek soha meg nem szűnő folyamata, a nyilvános események halmaza, a nyilvánosság férfainak tömege valóságos szüdarabot képez.

Rendes időkben, főképp a nyugat konszolidált államaiban, különösen pedig Angliában és Amerikában, a bonyodalom rendszerint valamely intézkedés, valamely törvényjavaslat sorsa körül forog. Az emberek érdeklő-

*) Az „Élet“ című folyóirat legközelebb megjelent füzetéből.

Mert a Pista embrenyi gyerek volt már, de olyan, aki élete végéig gyerek marad, olyan akit az Isten egyik másik családba azért adott, hogy a nagy öröm mellett, mindig legyen valami öröm. Eppen azért volt Lidike olyan kedves, őt szerették a másiktól is. Ő volt szüleinek egyetlene. Minek is szerették olyan nagyon? Azt mondják, hogy amely leányt igen nagyon szeretnek ide lent, feltéteyenek lesznek rá oda fent, aztán elviszik.

Ugy történt az. — A tiszt ur mind otthonosabbá lett a háznál, mint ha csak oda tartozott volna. A nagymama is megkedvelte, mert hát nem káromkodik olyan nagyon, mint a hogy tud. Kolmárné asszony, csak azt nem nézte jó szemmel, hogy a Pista gyerekek úgy tele beszél a fejét mindenféle katonai dolgokkal, hogy alig lehet hasznát venni. „Meglássátok elmegy ez a gyerek a huszárokkal.“ Kolmár uramnak meg olyan takaros törtérikat tudott mesélni a katonai világból, a háborus életből, hogy szinte jobban csuszott a bor a jóízű beszédre. Es Lidike? Szegény Lidike, úgy érezte magát, mikor látta, mint a ki délibábra néz; szemének tiszta látása elvesz s mozognak, libegnek előtte a sugáros légben a táj alakjai. — Azért mégis sokat megnézte, még titkon is, még az ablakon is: a meddig belátta, kísérté szemével, mikor ellovagolt s olyankor nehéz sóhaj szállt föl tiszta kebléből és a sóhaj az ábrándozásnak szállósó galambja és az ábrándozás virágos kert a lélekben élő eszménykép körül, és a kinek eszményképe van, az szerelmes. Hogyan támad, miből támad ez? — Az Isten tudja. — Ki volna képes megmondani, melyik percben feslett a bimbó rózsává, ki kísérhetné figyelemmel, melyik percben önté el a hajnal bíborral az eget? Melyik böles pszichológus számítaná ki, hogy az a sok érzés, mely eltölti a keblet; a vágy, remény, sejtés, öröm, bánat, mikor egyesül mind egy hatalmas érzelemben a szerelemben? . . . Oh kikutathatatlan édes álma a szívnek, miért van belőled felébredés?

— Ugy történt az. — Lidike egyszer azon vette magát észre, hogy mindeütt, mindenkor, ébren és álomban olyan szép huszárokat lát, mint a hadnagy ur. — Csak úgy nyüzsgönek szeme, vagy lelke előtt, mint a kaleidoskopban a színek. Aztán meg olyan hosz-

szu ideig tartanak azok a gyakorlatok — reggeltől délig: aztán, hogy a keblében valami melegség fakadt föl, mely terjed egész a bajszálig, süti, égeti. Jaj, ha megégeti! . . . A nagymama csak azt jegyezte meg, hogy ez a leány olyan össze-vissza csinál mindent, mint a Pista gyerek.

Az igaz, hogy a Pistának nem sok hasznát vették, míg a katonák ott voltak. Mindig a nyomukban járt. Ki kísérte őket a mezőre, futott utánuk fardatlaul Este beült az istállóba, meglöppva számukra a kamrárt, a pincét. Egyszer aztán azzal állott elő, hogy ő katoná lesz.

Eredj te bolygó fíu, monlja neki Kolmár uram.

— Els apám, nem adnám egy fertály földért, ha huszár lehetnék.

— Nem kellesz te a magad kenyerén sem.

— Nem? No majd megmutatom én.

Lidike mind mélyebben esett abba a sötét verembe, ahonnan sohase tudja az ember, miként szabadul ki. Valami cdes keserűség tölté el keblét, olyan búbanatos öröm látszott szép szelid vonásain, valahányszor elmerengett. Most már nem síté le félve szeméit a hadnagy előtt, sőt ránézett azzal a kék menyországgal, kinyitá, mint a rózska öketja kelyhét a napsugárnak. Délutánoként, meg este sokáig elbeszélgettek. Miről? — A semmiről. Igazán olyan haszontalanságokról, aminőket semmiféle conversations-lexicóba nem tennének bele. Például, hogy hát szereti-e a hadnagy ur a virágot? (Hogyne, kivált a melyik beszélni tud.) Aztán nem fél-e hogy leessik a lórlól, abba bizon bele is lehet halni. Jaj istenen, tavaly is úgy leestt egy dragonyos, hogy ketté tört a dereka, el is temették. (No az dragonyoson megessik, de huszáron nem.) Aztán meg hogy tetszik-e ez a város a hadnagy urnak? (Még az is a ki kérdi.)

Szóval mind ilyen világtörténeti tekintetben semmi fontossággal nem bíró beszédek voltak, melyek csak arra valók, hogy a hallgatást megtörjék s az arebeszédet maszkirozzák. Mert két fiatal hallgatása gyanus. Pedig a hang csak füst, csak pára, mely elröpül, sokkal többet ér a néma társalgás, midőn a szemnek, az arenak legkisebb porcikája is beszél.

Aztán a huszár is csak ember, annak is van szive, sőt nagyon is van. Olyan az, mint a kardja; ellenség

előtt kemény, de ha ő akarja, hajlik. Aztán micsoda isten ellen való vétek volna vissza szeretni azt, ki az emberbe bele szeret, hiszen a papok szerint ellenségeinket is szeretni kell, hát még ilyen szép leányt, mint Lidike. Aztán ő nem kereste, csak úgy önkéntelen mozdult meg a kislány szive, mint mikor a bimbó nyilik. Ő nem oka. Pár hét múlva úgy is itt hagyja a várost, vége lesz mindennek, a kislány is elfelejti a játékot, hiszen olyan gyerek még. Balgaság volna eldobni a boldogságot, hiszen valamelyik poeta azt mondja: „Minden órának leszakaszó virágát.“

Nohát egyszer aztán meggyőződhetett a hadnagy ur, hogy biz annak fele se jäték, hanem megnyilatkozott szív vergődése, az első szerelm mindent elborító árjának hatalmas buzogása.

Egy szép este, mikor még a levegő is telítve van mondhatni érzésekkel, mikor leszáll a nap, a holdfény és az alkony egybeolvad; fenn az égen csillagsugár rezzen a földön harmat bujják a virág szívűben s mintha kis szellemek folytatnának sejtelmes suttogást, hangokat vél hallani az ember, a hallgató némaságban. Ebben a mámorító alkonyi időben Lidike a tornácra ült a hadnagygyal, beszélve sok mindenféle gyerekes dologról, mely bizony máshol és másoknak végtelen unalmas volna, csak a szív talál benne érdeket.

Olyan szépen ragyogtak a csillagok, mintha azok is udvarolnának egymásnak. Az is régi, gyerekes időtöltés, hogy választanak ilyenkor csillagot a szerelmeknek, mintha bizony e vén planéta lakóinak a sorsa valamelyik csillaghoz volna kötve. No hát választottak Lidikék is, hadd teltjék kedve a kis lányunk a játékbán.

— No az enyém az a magánosan álló lesz, ott a holdvilághoz közel — szolt a hadnagy.

— Az enyém meg az az ici-pici ott mellette. Nézzé, hogy siet a másik után, mindjárt eléri.

— Ha oly gyorsan mennek, beleesnek mindketten a holdvilágba.

— Oh milyen lustán is mászik az a hold!

— Hiszi-e magácska, hogy minden embernek van egy csillaga, csak azt nem tudni, melyik az; s mikor a csillag eltűnik az égről, akkor meghal a gazdája.

dését, számítgatását az tölti el, hogy minő hatása lesz valamely összetett javaslat el- vagy el nem fogadásának az ország erejére, a gazdasági állapotokra, a polgári szabadságra, a társadalmi osztályok viszonylagos súlyára.

Nálunk az utolsó három év óta — úgy, mint kö- ronként Franciaországban — inkább a személyes mo- zonanak toltult előtérbe. Ez nem példátlan. Nálunk is volt rá eset a Deák-párt bomladozása idején, a Lónyay miniszteriumtól egészen a Bittó miniszterium lemondá- sáig, illetőleg a fuzióig.

A Tisza-kabinet tizennégy évi kormányzata e te- kintetben visszahelyezte a normális viszonyokat. E kor- mányzat egész ideje alatt sokkal fontosabbak voltak a tárgyi kérdések, mint a személyi vonatkozások. A mo- narchia túlsó felével való két kiegyezési tárgyalás, a bosnyák okkupáció, a közigazgatási törvényjavaslatok hosszú sora, a főrendiház rendezése, a polgári házasság iránti törvényjavaslat sorsa sokkal nagyobb mértékben felkeltették a közfigyelmet, mint az, hogy melyik államfér- finak milyen kilátásai vannak a miniszterségre, vagy hogy minő személyes viszony uralkodik a politikai egyéniségek között. Sőt ha személyes kérdések a hírlapirodalomban megpendítették is, tárgyalásuk mindig csupán fegyver- gyantán szolgált az egyik vagy másik intézkedés vé- delmére vagy támadására és az individuális törekvések említése bármely oldalról történt is, ezen egész korszak- kon át mindig csak kárhóztató szinben jelentkezik.

Az utóbbi két év óta erre nézve nagy változás ment végbe. A véderővita tulajdonképp személyes jellegű volt, nemcsak az országház falain belül, de azon izgalom foly- tan, a mely az országban tervszerűleg mutatkozott. Az a kérdés, mely a legnagyobb támadásokra nyújtott al- kalmat, t. i. a 14. §. fogalmazásának ügye, tulajdonképp tisztán elméleti volt és csak távoli s erőszakolt össze- függésben állt a gyakorlati politika tényeivel, sőt még a közjogi elvekkel és alkotmányos garanciákkal is. Ugy- szólván a közjog metafizikájának terére tartozott az s ele csak az egyéni fellépések célzatosságában rejlett. Ugyanez az eset forgott fenn a honossági törvényt illető vitára nézve is, melyben szintén nem a törvény magya- rázata vagy a törvényes intézkedések szükségé és nem Kossuth személye játszották a főszerepet, hanem azok- nak az indokai, a kik különböző részen állást foglaltak. De még a legutóbbi napokban is, nevezetesen a kon- zularis bíraskodás felett folyt vitában, csak utólag kel- tettek érdeklődést Apponyi közjogi elméleteinek követ- kezvényei, midőn azokra Szilágyi oly rendkívüli ügyes- séggel és sikerrel rámutatott; maga az ügy a nagy köz- zönség szemében csupán alkalom volt, a melyet szemé- lyes sikerek kivására, megtorlási és egyéni állásfoga- lásra használhattak föl a kormányt támadó pártok.

Maga a zsurnalisztika is, természetesen ösztönét: a közönség érdeklődésének fokozását és kihasználását követve, ezen egész idő alatt előbb soha sem tapaszt- alt mértékben tulajdonított súlyt a személyes ügyeknek. Az elvekről, a politikai nézetekről, a szándékolt javas- latokról és intézményekről vajmi kevés szó volt ahhoz képest, hogy miként latolgatták a fuzió esélyeit, Tisza és Szapáry viszonyát, Szilágyi befolyását, Baross szemé- lyes tulajdonságait, Apponyi kilátásait, Ugronnak vagy Totvös Karólynak sérelmeit, Polonyinak és Irányinak összeférhetőségét. Egész külön irodalmi alakzat képző- dött ki, a mely szellemességéhez méltó sikerrel ecsetel- gette a vezerek és közemberek sajátosságait, furcsaságait, adomázgatásait és ötleteit, s a melynek nem annyira kétségbevonhatatlan általán értéke, jellemzettsége s minden korszakra való alkalmazhatósága bilincselte le első sorban a figyelmet, hanem éppen az, a mi szemé- lyesen merészen, szokatlannak s mintegy pajzán tul- kapásnak látszott benne a megszokottal és elfogadottal szemben. De mindezen, tagadhatatlanul kiváló s önálló besűtő vázlatok mellett, hosszú sora keletkezett a lelep- lezéseknél, indikációknál és ráfogásoknál, hasonlóan ama sikamos történetekhez a szépirodalomban, melyek a közönséget bárhog is, de csiklandozni törekednek.

Innen a politikai irodalomnak, valamint a képvise- lőház vitaközlésének is egy bizonyos fokú, el nem ta- kartható silyedése, melynek folytán az illetők gyakran elfeledték, hogy saját pártjukat, saját nézeteiket, saját

meggyőződéseiket becsérlik és teszik nevétségessé, a midőn merőben egyéni, habár nem is mindig önző ér- dekek szolgálatába ereszkednek. Sokkal fontosabbnak tekintették a miniszteri képesség kellekeinek fejtegetését és kimutatását egyik másik államférfura vonatkozásig, mint nem is annyira következetességének bizonyítását — hiszen ezt bevallottan csak bajos szituációban elő- rántható takarónak használták — hanem még inkább politikai működése belső fejlődésének kimutatását; nem is említve ama nagy ügyek eldöntésének módját, a melyek ez alatt a korszak alatt is tényleg megoldottak és azon kérdések fejtegetését és tisztázását, melyek a legközelebbi jövőben elismerten a legfontosabbak. A pénzügyi kibontakozás összes műveletei, a szeszdó, a konverziók, a regálé megváltása, az italmérisi adók, a valuta ügy együlttve nem szolgálták annyi megbeszélés tárgyul, mint akár az, hogy a szélsőbal különválí-e vagy sem, akár az, hogy az egyesült ellenzék ingamoz- gása mikor lejt balra, mikor jobbra?

Meglehető veszély fenyegette már az országot, hogy az ilyen, végre is mellékes tekintetekbe való elmélyedés folytán a lényeges érdekek iránti érzék el- tempul vagy legalább tetemes mértékben csökken.

Az utóbbi két hét óta e részben is megváltozott és tisztult a helyzet.

A bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló javaslat egyrészről, a közigazgatás s az önkormányzat rendezése tárgyában benyújtott terv másrészről képezik ama kettős csillagzatot, mely a kormány, valamint a kormánypárt konszolidáltságának jelét szolgál. Mind a kettő oly kezdeményezést jelent, a mely, ha egyszer megindul, föl nem tartóztatható működésre vezet, amely- nek szálai, míg az teljesen be nem fejeződik, az intéző államférfiak kezéből többé ki nem ragadható.

Hosszu és alapos előkészület után a reformok tényleg megindultak és ezzel évek sorára megszünt a személyes jellegű kérdések érdeke s komoly alapot nyert a kormánypártnak az az ismételt kijelentése, hogy min- denkit, aki szándékozik vele teendőiben közreműködni, szívesen lát soráiban, de csak ama föltétel alatt, ha teljesen alárendeli magát a kormány és pártja program- jának és terveinek. A törvényhozás tagjai nagyra vágyá- sának immár huzamos korszakra nem marad nyitva más tér, miut a mely a törvényalkotás teendőiben való részt- vétel s az e téren kitüntet működés által természetesen mindenki számára nyílik.

Nem egyértelmű ez a pártfegyelmek olyatén vak szigorításával, a mely minden előterjesztett kikezdésnek szóltan és változatlan elfogadását követelné.

Ellenkezéleg. A dolog természetéből foly, hogy a személyes támadások ellen keményebb összetartásra van szükség, a szenvedélyek árja ellenében sokkal tömörebb falat kell emelni, mint a mikor tárgyalagos vitaközlés van napirenden. Azt lehetetlen kívánni, hogy nagy ter- jedelmű törvényhozási munkálatok részleteire nézve még az általában egyeztetések közt is semmi eltérés ne legyen. S a meddig azonos elvek és alapmeggyőződések kere- tében mozognak, addig az ily véleménykülönbségeknek nem hatalomszóval hanem érvekkel való küzdelme és kiegyenlítése egy nagy párt keretén belül sohasem lehet veszélyes. A fölfogások különbsége csak ott bir bom- lasztó hatással, ahol akár rekriminációk, akár ellentétes ambíciók vegyülnek közük és mérgecsik el. Ha ezek a képviselőháznak csupán ellenzéki oldaláról támadnak, mélyítik ugyan a politikai választó vonalakat, de nem rontják a pártok egészséges szervezetét. És minden körülmény arra mutat, hogy a határoknak e megállapi- tása most csakugyan bekövetkezett. Aki ezentul pártot cserél, vagy a mely párt ezentul megváltoztatja állását, annak le kell mondania a multra vonatkozás jogáról, le kell mondania a külön jövő reményeiről.

Azt hisszük, rövid idő múlva a nagy közönség is érezni fogja a viszonyoknak eme változását és új orszá- gos szervezkedésben fognak kifejezésre jutni a kedvezőleg módosult helyzet következményei.

Helyi és megyei hírek.

Lapunk tisztelt közönségének a husvétii ünnepek alkalmából kívánjuk, hogy a fel- támadás magasztos ünnepe a legnagyobb örömben találja. — Mai számunk két és fél ív tartalommal jelenik meg, kárpótlásul azért, hogy a kettős ünnep folytán legközelebbi számunkat pénteken (április 3-án) adjuk ki.

Alleluja. Régen nem volt ilyen korán a husvét.

A husvétii ünnepek dátumának változása onnan ered, hogy a 325-ben tartott Nicaei oekumenikus zsinat ki- mondotta, miszerint husvét március 20-a után eső új- holdat követő legelső vasárnapon tartassék. Március 25-énél korábban husvét napja nem eshetik. Ezen napra esett 1742-ben és legutóbb 1883-ban. Mily fenséges szó is a : husvét. Mily varázserővel bír a szivekre és lelkekre. A kereszténység megváltója ezen a napon támadt fel. A három gyászos nap után, a vigáság, a győzelem pillana- taita következik. A templomok halotti csendje után, a melyben csak a hívők csókjai voltak hallhatók, csak a könyvek özöne folyt, a szárnyaszegett harangok vissza- térnek zarándok-utjokból s hangjuk hullámszája lélek- emelő diadalal tölti be a szent falakat, hirdeti a győ- zelmes alleluját. Buzgó katolikusok, szabadalvűek, philosophusok, athéisták szemében egyaránt a megifjo- sodás napja ez. S tegye a naptár holt betűje ez ünnepet korábban vagy későbbre, jelképezni fogja örökké az élet borujának egy derűs oázisát. Örül az egész világ, mert eléje tárul a legintenzivebb fájdalom és szenvedés ma- gasztos képe után a legszebb diadal! Örül, mert vigasz- talódik és remél, hogy az élet rögs pályája tövisek helyett talán majd neki is terem rózsákat. Igaz, hogy prózai korunkban az élet porából való felemelkedés oda, ahol a megtisztult ideál honol, nem tarthat sokáig, s a varázs, a mily hirtelen jön, oly rövid ideig tart, hamar visszadob a valódi világba, a hol sok szív fájdalmának nincs balszama. De mindegy! tartson bár egy pillanátig, nyujtson bár egy pillanatyit igazi örömet s megnyugvást az emberiségnek, áldassék neve annak, ki megmutatta, hogy ha van türes és szenvedés, a vigásznak is el kell jönni. Ember, természet . . . mind felemelkedik husvét napján a teremtőhöz. Alleluja!

A nagyhét. A zombori róm. kath. templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Nagy-pénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és Kereszt-imáddal; mire a Szentég a szent Sirhoz vitetik, ezután bunyevác sz. beszéd. — Délután 3 órakor magyar sz. beszéd, melynek végeztémlé processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba vissza- térve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. Esti 7 órakor a szent Sír nál ima és ének, mire a Szent- ség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szent- ségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a husvétii gyertya megáldása dicsénekekkel, ezután a próféciák keresztkü- szentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagy mise következik. — Az ünnepléses feltámadási körmenet esti 7 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német sz. beszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác sz. beszéd; 10 órakor ünnepléses nagymise, délután 3 óra- kor vecsernye.

Husvéthétfin a szokott órákban megtartott szent miséken kívül 1/2 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vecsernye.

— Oh hiszen, a hány ember meghalt már, ha min- denikkel egy csillag futott le: akkor elfogytak volna az égől.

— Igen, de mikor meg születik valaki, akkor új csillag támad.

— No lám, hát akkor azok a bágyadt fényűek bi- zonyosan öreg emberek csillagai. De nini, hová lett a hadnagy ur?

— Az a kis kőszülő felleg eltakarta, majd mindjárt lemegy róla.

— E közben öntudatlanul egész a hadnagy közelébe ott a leány, szép, okos feje vállára hajolt s onnan nézte a csillagokat.

— Ott van ni, a hadnagy ur csillaga, szalad, sza- lad, befelé faj, milyen sebesen.

— Töröttét, az rossz jel, még nekem rines ked- vem utána menni. Valami beteges ember csillaga, nem az enyém lehet.

— Nem is szaladt le, nézze, megállt ott egy másik mellett az ég alján. Csaknem egynek látszik vele. Oh az enyém milyen messze maradt tőle s forró lehellete érinté a hadnagy arcát.

— En nem látom sehoh, már bizonyosan lefutott, még megérem, hogy meghalok.

— Oh az nem lehet, már hogy halhatna meg ilyen fiatal ember?

— De úgy van az Lidike — évődte a tiszt — bi- zonyosan háboru lesz s ott elgok veszni.

— Ott sem hal meg minden ember. Aztán most hines is háboru. — A leánya egészen ott felejtette ma- gat a hadnagy vállán, mint a hajnal a bérean.

— De az kiüthet holnap, holnapután, aztán úgy lelovik ott az embert, mint a verebet. En tudom hogy nem maradok meg.

— Jaj ne is beszéljen ilyeneket, fázom hallgatni is.

— Pedig az úgy van. Meghalni katona dolog. Csak egyszer hal meg az ember, aztán megszabadul tőle örökre.

— Hát haljon meg más. Az borzasztó lehet, mikor meglovik az embert, aztán ott fekszik véresen, aztán nin- csen a ki sebet bekötözzé, nincsen a ki szomját enyhítse,

aztán a lovak, a szekerek ott nyargalnak rajta keresztül. Jujj! — Lidike már egészen a háboru közepébe gondolta magát. — Jaj Istenem, ha a hadnagy ur megtalálna halni, akkor . . . ?

— Nos, akkor . . . ?

— Akkor én is meghalok — susogta inkább, mint mondta a leány, karjaival átfogta a tiszt nyakát s esün- gött rajta, mint pihető galamb az ágon. És a hadnagy meleg könyvt értett kezére hullani, mely égeté, mint a csepeggő spanyolviasz.

— Tyűh! százezer Uchátius ágyu — gondolta a hadnagy. — Galambom, kis leány nem jól van ez így s kibontakozott a gyengéd karok közül. — No szentem, ne keseregjen itt. Nem lesz ám háboru, ne féljen, nem ha- lok én meg.

— De mikor leszaladt a csillaga.

— Patvar vigye azt a csillagot, majd visszatér, ha van jó dolga. No, menjen be a mamájához, aztán ne gon- doljon ilyen csillaghullásra, sem a halálra, nem szabad kis lányoknak olyanokról gondolkozni.

— Ugy-e, most meg már haragszik — esengett a leánya. Ne haragudjék, ne is nevéssen ki, nem tehetek róla, de én . . . Nem merte elvégezni, leszaladt a házba.

Ott benn akkor is azt erősítette Kolmárné asszony, hogy meglássák, az a Pista gyerek el fog menni a kato- nákkal, mindig ott settenkedik azok körül.

— Ugyan hadd el mamácska — szolt Kolmár uram — hová menne az Isten adta? — Egyébtől félek én, jobb lenne, ha Lidikére volna nagyobb gondod.

A belépő leány hallotta e szavakat s elpirult a szeme fehéreig.

A hadnagy pedig kedvetlenül dörmögte magában: Hm, hm, ennek már fele sem tréfa, ezt már nem akartam.

Ugy történt az. Mire észrevették a tüzet, már lángban állt az épület, mire fölfedték a bajt, már gyógyít- hatatlan volt. A könnyű játék rettentő komoly alakot öltött. Oh az első szerelem határtalan, mint a véghetelenség, mely, mint az örökkévalóság, biz az könnyen elborit egy gyöngye lelket. Szegény Lidike, olyan mélabusan, olyan zavartan járt, kelt, mint a kinek a lelke másutt van.

A hadnagy ur úgy látszik felhagyott a játékkal.

Sajnálta a szegény leányt. Restelte a dolgot. Hiszen nem akarta ő úgy. Figyelmeztette a házgazdát, hogy vigyáz- zanak rá, kár volna elhagyni merőni egy kempelt ábr- rúndban, a melynek megfelelő valósága nincs.

Kolmár uramnak szegét ütött ez a dolog a fejébe. Ha az ő egyetlen olyan megnyírbált kedvvel jár, kel, ha olyan, mint a hervadni készülő virág; mivé lesz ő akkor? De az a mama is mindig a Pista gyereket féltette . . .

Hála Istennek nem soká lesznek már itt ezek a katonák. — No ennek ugyan hasztalan örült jó Kolmár uram.

Mikor elérkezett a távozás ideje, Lidike kislirt szem- mel állott a tornácra, hogy lássa még utoljára azt, ki- vel egész lelke telve volt. Reszketett, mint a nyárfalevél. Mikor szemben állott a hadnaggyal, szempilláit lebozósáta, arca elsötétült, mint midőn a felhő beárnyékolja a vírá- gos kertet. Nem talált egy gondolatot. Szája üresen mozgott.

Kinos helyzetben volt a tiszt is. Mit szóljon annak a gyöngye teremtésnek, annak a megtört virágszálnak? Ha hidegen megmondja az igazat: akkor tönkre teszi; ha biztatja: akkor csal.

Végre Lidike szemérmesen, remegő ajkkal susogá: — Ugye nem fogom látni sohá többet.

— Dehogy nem Lidike, mindok valmit. Ne vál- junk el örökre e pillanathban.

— Oh igen igen, ne váljunk örökre.

— A mi velünk történik: szerénese, vagy szeren- esétlenség, írjuk meg egymásnak. En igérem. Egyebet semmit, a szívről éppen semmit, azt ne bolygassuk, hagy- jnk nyugodni.

— Ugy van . . . ne bolygassuk, hagyjuk nyugodni. . . Oh ha még egyszer nyugodni tudna lenni! De ugy-e nem válunk el örökre? Ugy-e visszatér még . . . Oh térjen vissza, oh keressen fel, minél előbb, mert ha késik, csak siromat . . . a könnyek elfogták szavait.

— Minden bizonynyal visszatérek, a viszontlátásig! Sarkantyuba kapta lovát s elvágtatott.

Az apa benn járt le s föl, hol szeliden, hol kemé- nyen szólva a leányhoz, hogy hát legyen okos, hogy az nagy gyerekség, meg illetlen dolog is; egészen elrontja, holtra sirja magát, midőn egyszer Kolmárné asszony sok

ésoda isten z emberbe ket is sze- like. Aztán meg a kis- oka. Pár z minden- an gyerek szen vala- leszakaszd

hadnagy vilatkozott tó árjának

elítve van oldfény és grár rezg. s mintha hangokat Ebben a llt a had- gról, mely volna, csak

azok is időtöltés, k, mintha ik csillag- s is, hadd

esz, ott a

te. Nézze,

mindketten

! ernek van s mikor a a.

A szent sirt a róm. kath. templomban nagy számú hívő közönség látogatja a nagyheti ájtatoskodások alkalmával. A félműveltség álló sír föl van díszítve, mécsessel megvilágítva s egy valóban csinos vasrácsal elzárva. Általában a templom egész belseje igen díszes képet nyújt s nagyban hozzájárul az áthit emeléséhez.

Áthelyezés. Dr. Dekker Gyula, volt zombori kir. altábornagy, jelenleg pánosvai kir. törvényszéki bírót az igazságügyminiszter, saját kérelmére, hasonló minőségben Szabadkára helyezte át.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Meicher Lajos zombori törvényszéki és Jankovics Emil zombori járásbírókat kölcsönösen áthelyezte.

Zentai fiu a király előtt. Abból az alkalmából, hogy Ófelsége meglátogatta a budapesti cs. és kir. kadetiskolát, egy Jedlicska Dezső nevű, zentai fiu is felelt előtte és pedig a természettanból. Ófelsége a kintin felelet után megkérdezte a kis növendéket, hogy hova való, s hogy vajjon magyar e, továbbá, hogy hol járt előbb iskolába. A fiu mindenre határozottan felelt, de német kiejtésének némi magyaros ize volt érezhető. A király megdicsérte a fiút.

A zirci apátválasztás. A zirci szerzetesrendnek, melynek egy része Baján is működik, nemsokára meg lesz az új apátja. A husvétii szünnapok alatt fog ugyanis végbemenni Zircen az apátválasztás. A választás vezetésére báró Hornig Károly veszprémi megyés püspök van kiküldve. Az egyes székhatárból össze fognak gyűlni a rendtagok a székhelyre, hogy oda ültessék a díszes állásba azt, akit a többség arra méltónak ítél.

Haynald bibornok hűtlenségi esete. A „P. Lloyd” egyik múlt számában megemlékezik a Cor. Hongr. után Haynald bibornok hűtlenségi esetről, a mi azonban nem anekdota, hanem történelmi tény. Az 1863. július 16-án Nagy-Szebenbe összehívott erdélyi országgyűlésen az országgyűlésnek magyar és székely tagjai részt nem vettek, sőt az országgyűlés törvényessége ellen közösen egy kollektív tiltakozó, Kemény Gábor báró által fogalmazott, nyilatkozatot írtak alá. E mozgalomban legkiválóbb, mondhatni vezető szerep Haynald Lajos akkori erdélyi kath. püspöknek jutott, ő az ország összes hazafias elemeit ezen ténye által egyszerre meghódította. Ennek legjellemzőbb oldala az, hogy a reformátusok Haynald iránt, ki vallási tekintetben inkább a türelmetlenség felé hajlott, éppen akkora ragaszkodást tanúsítottak, mint a katolikus egyház hívei. Gróf Follot Crenneville altábornagy, Erdély polgári kormányzója és az országgyűlés megnyitására kiküldött királyi biztos, legfelsőbb parancsra maga elé idézte Haynaldot és felolvasott előtte egy legfelsőbb császári rendeletet, a mely Haynald eljárását és magatartását a legélesebben elítéli. Erre Haynald püspök egy hosszabb beszédben igazolta eljárását, változatlanul odaadó hűséget, melylyel az uralkodó iránt viseltetik és melynek legkétségbevonhatatlanabb tanujelét adta mindekkoráig, és ezen tényét is, mint odaadó hűségének igaz bizonyítékát állítván elő, azon örökre emlékeztető mondattal végezte előadását: „Ha ő felsége legkegyelmesebb uram azt parancsolja, hogy gyujtsam föl fejem fölött lakóházamat, nem kérdezek semmit, végrehajtom parancsát, de ha valaki az ő felsége lakóházát akarja meggyújtani, megfogom a karját, míg erőm van rá, ő felsége parancsa ellenére is.” Midőn a főpap ez emlékeztető előadását bevégezte, a beszéd hatása alatt, a különben is szivgyörsökben szenvedő altábornagy, egy erős roham alatt összeesett, s e körülmény okozta, hogy e találkozás részletei kiszivárogtak. Rövid idővel ezután az erdélyi püspöki szék megtört.

Egyházi műének. Husvét mindkét napján 10 órákor a kaszinó-egyleti dalárda által előadandó zenés műben a következő urhölgyek fognak betéteket énekelni: vasárnap Diabelli „Alleluja”-ját zenekiséréssel Dalmay Pálné és Fejér Eulália urnök, Rokitsany Viktor „O salutaris hostia”-ját Szabácsy Anna k. a.; — hétfőn Weiss Lőrincetől a „Voce mea ad Dominum clamavi”-t Tossényi Vilma k. a., Beethoven „Ave verum corpus”-át Vojnits Bella k. a. — Szombaton esti 7 órákor a feltámadás ünnepségén a kaszinó-egyleti dalárda férfikara a „Regina coeli laetare” kezdetű antiphonát, egy 8 tagú vegyeskar pedig a „Te Deum laudamus”-t énekl.

Egy püspök hagyatéka. Petrovics Bazilián

bámulás után betér az utcáról: „Jaj, az a Pista gyerek bizonyosan elment a katonák után, reggel óta nem látom. — Hagyd el mamácska azt a Pista gyereket, a Lidike már készül utának menni.”

Mint mikor ősszel a természet elkezd ékességeit egyenként hullatni, úgy hervadt, busult, pusztult a szép leány. Ekes kedve eltűnt, szeme fénye megtört, arca piros rózsái sárgultak, hullottak, csak árnyéka volt a régi kedves leánynak.

— Egyetlen galambom Lidikém, szedd össze magad, hiszen olyan vagy, mint egy alvajáró. No bizony érdemes is ennyire bánkódnod. Különb legényt is kapsz meg te. Feleljél el angyalom!

— Nem lehet mamácska! — Már pedig azt el kell felejtened. — tódítá Kolmár uram, mert annak már felesége van, családos ember. Ki látta azt, olyan után bomlani?

— Az nem lehet, azt csak úgy gondolták ki. Még egészen fiatal. (No, persze minden katonatiszt fiatal egész addig, míg Grábia nem megy a köszvényét gyógyítani.) — Már pedig az ugy van, nekem maga beszélt.

Lidike csak a fejét rázta. Nem lehet az; akkor nem mondta volna hogy visszajön ide a világ végéről is. — Visszajön az. Megígérte. Es még hitte a szegény leány, hogy az az álomkép, melyet ő alkotott, egyszer megvalósul, még benne volt abban a bűvös ködben, hol csak a szeplőtlen képzelődés által teremtett alakok mozognak, hol édes összhangban ölelkeznek a szív álmai, hol eszmények, ideálok élnek szép időről, boldogságról. Oh, ha egyszer a valóság hideg szele szét fújja azt a bűvös ködöt, micsoda sivatag pusztaság lesz ott; ha egyszer a lehetetlenség — mint egy terhes felleg — ránehezedik a szívre, mi lesz annak álmaiból, eszményeiből? — Szemfedő a kimúlt boldogságra. De hiszen mondta hogy visszajön, hogy nem válnak el örökre. Csak még ő egyszer megláthatná, azután... nem bána semmit.

No hát pedig az nem jött vissza. Kolmár uram megkereste lelvén a hadnagyot, minden szentekre kérte, hogy gyógyítsa meg az ő beteg leányát. Kiábrándul, ha tőle magától tudja meg álmainak ürességét, képzelgésének ha-

volt újdíeki gör. kel. püspök hagyatékát a minap leltározták az újdíeki közjegyző előtt. A leltározásnál a szerb egyház és a bíróság képviselőin kívül jelen voltak az elhunyt püspök rokonai is, a kik közül nem egy messze földről utazott Újdíekre, abban a reményben, hogy a szent életű püspök után nagy vagyon maradt, melyből neki is fog jutni pár ezer forint. A jó emberek azonban rettenetesen csalódtak. A püspök hagyatékában mindössze ezer forintot találtak, a mi a temetési költségeket is alig fedezi, azonkívül maradt utána vagy ezer kötet könyv, valamennyi a pornográf litteratura terméke.

Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy márc. 29-én, délelőtt 10 órákor, az e célra kibérelt helyiségben, urvacserával egybekötött istentisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívotnak. Korossy Emil, ág. ev. lelkes. Gallé Emil, egyházi felügyelő.

Halálozás. Lucz József, adorjáni kántortanító, életének 53 ik, tanítóskodásának 33 ik évében, hosszas kínos szenvedés után, jobblétre szenderült.

Épülő Ó-Kanizsa. Ha valaki kacagányos őseink 15 évvel ezelőtt elhunyt ókanizsai unokái közül felébredne síri álmából s meglátná a mai Ó Kanizsát, azt gondolom, a zentai viznéző asszony szavára se hinné el, hogy szülővárosában vagyon; de hogy is ne, mikor 15 év óta nagyvendéglőnk, esinos közszékházunk s parochiánk épült, hajóhidat állítottunk, a nevezetes utcák, terek s a hajóhidhoz vezető utunk kikövezettek, hajóállomást kaptunk, vasutunk van, utcáink rendezettek s befásítottak; a lakosok száma csak nem 16,000, emeletes és igen esinos földszinti házak építettek s részben építés alatt vannak; sőt mint értesülünk, ez évben is többen emeltek új házat, így pl. többek közt Susó N. a „Tópart”-on igen esinos házat épített, mely diszére fog válni a községnek. Mindezekből azonban nem következik, hogy már tenni való nincs; így p. o. hogy többet ne említsék, középiskolánk nincs, a népkert mellett, hova tölteni jár az ember, nagy posvány fertőzött az Ajert stb. Ismervé az intéző köröket s a mostani áramlatot, bizton hisszük, hogy mindezen bajok, hiányok orvosolhatni, pótolhatni fognak.

Tanítóválasztás Újdíeken. Újdíekről írják: Szalay György, volt újdíeki szent-rókusi tanító halálával megüresedett állás f. h. 23-án lett betöltve. A pályázók közül az orgona próbában csakis 5 tanító jelent meg. A jury első helyen Tssets Konrád karavukovai és Stalter Sándor bácsi tanítót ajánlotta. Jelöltségbe jött első helyen Stalter Sándor, kinek legkintőbb bizonyítványai valának, második helyen pedig Tssets Konrád. Szavazásra kerülő a dolog, Tssets Konrád szótöbbséggel választott meg újdíeki tanítónak. — A megválasztott jövő h. 1-én foglalja el állását.

Tánccserke. E h. 30-án azaz husvét második napján Koratpatinszki Ernő helybeli zongoramester a „Fehér hajó” szallda nagytermében tánccserkét rendez, melyen Herczenberger Sándor zenekara fog közreműködni. Belépti jegy személyenként 50 kr. Kezdeté este 8 órákor.

Párbaj — és a kath. vallás. A párbajnak nem csak a társadalom józanabb elemei és a politikai törvények az ellensége, hanem ellensége — és pedig különösen az — a vallás is, nevezetesen pedig a róm. kath. vallás. Ez — ugyanis — azokat, akik párbajt vívnak, kirekeszti az egyházból. Ha házasságra lépnek, áldoznak, vagy bérmálkoznak, szentségtörést követnek el. A szentségtörés pedig halálos bűn. Az ilyenek házassága, ha megkötöttet is érvénytelen. Ő maga egyházi temetésben nem részesül, a poklokra kerül, a gyermekei pedig törvénytelenekké válnak az egyház előtt. Így aztán az államfőház valóságos gyűllőhelye az anyaszentegyházból kirekesztett katolikusoknak, akik hiába járnak el vasárnaponként a rabok templomába ájtatoskodni, nem hallatszik az égbe imádságuk. De a mai világban nem nagy fejfájást okoz már ez az embernek. Mégis nagy zavarban van miatta Z. mérnök, a szegedi államfőház egyik vendége, aki, 1886-ban párbajt vívott s nem tudván semmit arról, hogy ki van rekesztve az anyaszentegyházból, megnőstül. Mikor esztettek, a pap nem kérdezte tőle, hogy vívott e párbajt, vagy nem, öneki pedig akkor a kisebb gondja is na-

gyobb volt annál, hogy e féle viaskodásokról elmélkedjék. A pap rájuk adta az áldását s ő boldogan élt. Azóta már két szép gyermeke is van. Most öt év múlva, hogy ki kell állnia a büntetést, az államfőházban társaitól tudta meg, hogy a házassága érvénytelen. Képzeltető a fiatal mérnök kétségbeesése. Büntetésének ilyen szigorításáról nem is álmodott. Azt hitte, meg kell örülnie e kegyetlen fölfedezés miatt. Végre elhatározta, hogy valamelyik paptól kér tanácsot s ha kell, hát a nyáron elgyalogol Canossába is, csakhogy levelezze a bűnét. Az államfőházban megjelent Jászai szegedi belvárosi káplán s fölvilágosította a kétségbeesett embert, hogy nem olyan fekete az állapot, mint a minőnek festik: a püspök föloldhatja az anathema alól, és érvényesnek jelentheti ki a házasságot. Ő maga ígérte, hogy eljár a dologban, levelet fog írni a püspöknek és ezzel a menyek kapuja újra meg lesz nyitva számára. Természetes, hogy az ájtatos államfőgyök erre a hírre megnyugodtak.

Megfelebbezett választás. Ó Kanizsán f. h. 12-én tartott róm. kath. hitközségi alakuló közgyűlésen hozott azon határozatok ellen, melylyel az eddigi egy hitközségi jegyző helyett kettő választott és hogy a jogtanácsosi állás megszüntetett, több hitközségi képviselő. Erseki hatósághoz felebbezést adott be.

Fejletlenség egy városban. Furcsa állapotok uralkodnak Zentán, ebben a 26 ezer lakossal bíró, rendezett tanácsú városban. Formális hajszt tartanak a város polgármestere ellen. Képtelennél képtelenebb határozatokat hoznak a város közgyűlésein s valamennyi határozat a város feje, a polgármester ellen irányul. Aztán ezeken a gyűléseken a tittetések s az obstrukcionális tények is napirenden vannak. De hogy miről jó ez? Bármint kutatjuk is az ottani közállapotokat, nem tudjuk kimagyarázni a város képviselőitől ilyen magatartását. Több mint valószínű, hogy személyes indokok vezérlik a városi képviselőket a harcban s minden tényük csak a személy ellen van intézve. És annál inkább kárthatandó ez az eljárás. Mert vagy olyas valamit követett el a polgármester, ami a város érdekében ittközök, vagy pedig nem terbeli semmi a hivatalos működését. Már most akár az előbbi, akár az utóbbi eset áll is fenn, rá nem szolgált az obstrukcióna. Ha mulasztást, avagy vétet követett el a város irányában, úgy ott van az illetékes feyelemi hatóság, avagy esetleg a bíróság, a jogorvoslatot megkapja a város; de ha nem vétés a polgármester, személyes gyűlöletből, pusztá antipathiából ily tarthatlan, viszás állapotokat teremt, a város közviszonyait így felforgatni, semmi körülmények között nem lett volna szabad. Ennek a magatartásnak már is az az oka, hogy a város közállapotában pár hét óta általános fejletlenség uralkodik. Hogyis ne, mikor a közgyűléseken a helyett, hogy a város komoly ügyei fölül tanácskoznak, személyi harcot inscenálnak a polgármester ellen s ez a harc folyik a gyűlés egész tartamán, de valami tívűv eredményt nem mutat föl egyik közgyűlés sem. Sőt már annyira jutottak az ilyen végletekből, hogy határozatilag kimondták, mikép mindaddig, amíg Boromizsa a város polgármestere, nem szavaz meg a város céljaira a képviselőt egy krt sem. És hogy minél gyakrabban legyen módjuk az ilyen veszekedésben gyönyörködni, minduntalan kéri a rendkívüli közgyűlés egybehívását. Ugy látszik vannak többen, a kiknek egyedüli mulatsága a polgármester elleni hajsza. De hát aztan meddig tart ez?

Trachoma-tanfolyam. Szabadkán dr. Feuer Náthán közegészségügyi felügyelő a trachoma gyógyítása ügyében április hó 26-tól május hó 9-éig tanfolyamot tart Szabadkán, a városi szemkórházban. Résztvehetnek a bács megyei törvényhatóság mindazon orvosai, akik a múlt évben Szabadkán tartott trachoma-tanfolyamon részt nem vettek. Az utiköltség és napidíjak a tanfolyam idejére fölszámíthatók s ez esetben megtérítendők.

Párbaj. Két helybeli szerb ur L. és M. pisztoly-párbajt vívtak szerdán reggel A felek — természetesen — sértetlenek maradtak. A párbaj oka — természetesen — vendéglői összeszólalkozás volt.

Emberölés kísérlete. Goszpodinácsky Sándor óbecsei kereskedőnek az üzletébe a napokban Dsigurszky Jócó gonosz szándékkal belétt. A golyó a kereskedőt arcon találta.

— Majd eljön a farsang, aztán bálba megyünk, táncba, vigalomba. Csináltak nekéd rózsaszínű ruhát, ragyogót, ékeset. Egy lányak sem lesz olyan. Fürtöidet virággal díszítjük. Megbűvölöd, ki rád szemét fogja vetni, hiszen te oly szép vagy. Hogy fog bomlani utánad a fiatal-ság! Tudod, az óvoda-bálba viszlek el, ott idegen fiatalok is vannak. Ugy-e örülni fogsz akkor?... —

— Édes jó anyám!

— Aztán megtetszel valamelyik gavallérnak — bizony még Pestről is jönnek oda — beléd szeret, mert a bál arra való. Akkor zöld farsangon menyasszony lesz belőled; gyönyörös, aranyos, szép menyasszony, olyan lakodalmat csapunk, hogy... no. — Ujra megtelik a szíved duzzadó örömmel, arcod pirossággal. Drága koszorú fogja ékesíteni homlokodat. Hozatunk Pestről vagy Bécsből... Jaj, de szép leszel, mint a menyország legszebbik angyala.

— Kedves anyácskám!

— Milyen takaros menyecske lesz belőled! Hét vármegyében is keresni kell párod, hogy fognak irigyelni a leányok... Ugy-e, azért szeretni fogsz minket, ha férjhez mégyisz is?

— Édes!... nézze, a virágok mind milyen bágyadtak az ablakban, elfognak veszni. — Oh ne féltsd őket. Jöjjen csak a tavasz, mind felvirágolnak s szebbek lesznek, mint azelőtt; te is meggyógyulsz, szebb leszel, gyönyörűbb, mint voltál. Oh mint fog örülni apácskád, meg én. Ugy-e meggyógyulsz egyetlen leányom!?

— Édes, igaz az, hogy ha meghal valaki, akkor egy csillag leszalad az égről.

— Hát hadd haljon, hadd szaladjon. Semmi közünk hozzá... Mi nem akarunk meghalni... Mi boldogok vagyunk, örülni akarunk tebenned, te nekéd, te veled. Te is boldog leszel, megérdemled, meg is nyered bizonynyal... Ugy-e boldog leszel?!

— Az leszek édes, nagyon boldog nem sokára. Majd mikor én igen boldok leszek, írják meg a hadnagy urnak, hogy felejtse el azt a könnyű játékot, hogy rendben van már a kis leány lelki világa... nem képzeld... nem ábrándozik már... egészen nyugodt... na-

szontalan voltát. Egy szerenésletlen apa kéri, kinek legdrágább kinsze veszendőben van.

Pár nap múlva megjött a válasz. Nagyobb bizonyosság okáért még a házassági anyakönyv kivonata is mellékelve volt, mely minden kétséget kizárva igazolta, hogy X... hadnagy két év óta nős. Egészen megörült neki Kolmár uram. — Hogy fog az ő hervadozó lánya ismét felvidülni, hogy felejt el mindenféle huszárt, akiket bizony csak nézni jó, de rájuk gondolni tartósan nem való; hogy oszlik el szívének bánata, hogy térnek vissza arca rózsái, hogy lesz ismét, mint addig volt, az ő drága Lidikéje eleven, vidám leánya, a ház turbékoló galambja.

No, ugyan esalódt Kolmár uram!

— Hát aztán csakugyan igaz az, ami ezen a papiroson írva van? — kérde Lidike — nem ugy csináltak ezt itthon, hogy engem elámissanak?

— Ugyan galambom Lidikém, hogy sértheted így szüledet, hiszen itt van a hadnagy levele is.

— Aztán mit ír abban a levélben?... Nem írja, hogy visszajön?

— Dehogy írja. A katoná oda megy, ahová küldik. Azt mondja, hogy gondolatában sem fordult meg az, hogy egy ártatlan leány világát felzavarja, hogy csak játék volt az egész.

— Csak játék?... Oh de sokba fog kerülni, érzem. Aztán azt hiszik, jól tették, hogy ezt nekem megmondták? Hát meg akarunk ölni?!

— Sőt inkább azt akarjuk, hogy élj. Légy vidám, légy a mi egyetlen, kedves Lidikém, arcod pirossága, szíved élénksége térjen vissza újra.

— Nem lehet jó apácskám, anyácskám, nem lehet. Ugy szorít, úgy fojt itt a szívem körül valami... érzem, hogy megfojt...

„Hogyha láttál szépen nőtt virágot elhajolni belső baj miatt?... ugy hervadt el szegény Lidike. „Hervadása liliumhullás volt...”

Már rég elhullatta az ősi virág utolsó levelét is; fehére, puha téli takaró borult a földre, olyan némaság, olyan borús esendőség volt a máskor zsongó természetben, mint a sírban, mint a temetőben.

Táncvigalom. Az ó-kanizsai ifjúság közkívánatra f. hó 30-án, az az husvét hétfőn, a népkerti terezen javára, az első zenekar közreműködése mellett, a nagyvendéglő dísztermében, 50 kros belépti-díjjal, táncvigalmat rendez.

Rigycárólirjak. Grosser Lajos béregli jegyző özvegy Antity Urosné számára 2 frtot adományozott. Ugyanez özvegy — egyszer s mindenkorra — 25 frt állanségélyt kapott.

A fejszés férj. Galetin Maxim amolyan végzett parasztgazda ember; volt valamikor — nem is olyan régen — egy kis földeskeje, a niből szép csöndesen elelhetett volna ma is, ha egyáltalán inye szerint lenne a csöndes elgazdálkodta a kis vagyontát teljesen. Az úres zsebek mellett volt még egy felesége is Maximnak, de az is csak egy balkézről, vagyis az esküvőjüknel a fülemüle volt a pap, tanu meg a gólya. Vasárnap este 8 órakor Galetin Maxim fölöntvén egy keveset a garatra, jó hangulatban volt, mulatni akart, csak hogy nem volt miből, elmullatta már azt, a mije volt. Beállit lát az ő törvénytelen oldalbordájához, fölfegyverkezve a hírtelen keze ügyébe akadt fejszével és pénzt kért az asszonytól: a menyecskeének nem volt hajlandósága ki-elegíteni a szomjas torku kedvest, mire ez a nála lévő erős argumentumbhoz, a fejszéhez fordult. Csak hogy ez meg igazán erős argumentálás volt ám, oly annyira, hogy az asszony életveszélyes sebeket kapott. Galetin Maximot csakhamar elfogták s átadták a rendőrségnek, onnan pedig a bíróságnak.

Gyászhir. Fajdalomtel szívvel tudatjuk, hogy Löwy Vilmosné sz. Kunetz Mária folyó hó 24-én, rövid szenvedés után, életének 23-ik, boldog házasságának 4-ik évében, jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemeit folyó hó 24-én fogjuk Szabakkára szállítani és a szülői házból délután 3 órakor az izz. sírkertbe örök nyugalomra kísérm. Zomborban, 1891. évi március hó 24-én. Löwy Vilmos, fia és családja. Kunetz Mór, neje és családja.

Kézfogó. Bezdánban Kovács Mihály fiatal vas-és fűszerkereskedő e hó 23-én jegyezte el Sztahulyák Endre ferenc csatornai tb. főmérnök fogadott leányát Gerner Anna kisasszonyt.

A brassói kereskedelmi akadémia 31 tanulója fümei tanulmányutjában kedden, 26-án reggel 8 órakor Krhek, Szabó, Sikiöldy és Schuller tanárok vezetése alatt érkezett meg városunkba. A pályaúdvárban középkereskedelmi iskoláink tanárai és növendékei várták, kiknek az idegen kollégák vendégei is voltak. A zimankós időjárás dacára a vendégek megtekinték városunk nevezetesebb középületeit, másnap reggel pedig tovább utaztak Füme felé. Zsulyevits igazgató több tanulóval Szentáig elkísérte a vendégeket.

Vesztett eb kóborolt a napokban Csurogh utcáján s ez alkalommal két egyént Milityev Iliát és Láng Józsefet megmárt. A vesztett kutyát már csak a szerencsétlenség után sikerült lebunkózni. — Milityev Iliát már e hó 23-án utba is indították Budapestre a Pasteur-intezetbe.

Városi ügyek.

A sorozás Zombor városánál március 31-én, husvét kedden, fog kezdődni.

Kongresszusi utójakok. Kellemes meglepetésben részesültek a napokban izraelita polgártársaink. A 21 éve tartott országos izraelita kongresszus alkalmából a zombori kongresszus választó kerület az országos izraelita alapnak 369 frittal tartozik és gróf Csáky közoktatásügyi miniszter a városi tanácshoz intézett rendeletében ezen összegnek és 12 évi 6% kamatainak a helybeli izraelitáktól végrehajtás útján szedje be. A tanács első sorban felhívta a hitközséget ezen ügy rendezésére, és most érdekelt körökben élénk megbeszélés tárgyat képezi azon kérdés, hogy kik ellen lesz a végrehajtás, esetleg vezethető és mily arányban fog ezen összeg kivettetni. Husz év alatt az izraelita lakosság nagyban változott és így elég bajjal járul a fizetési kötelezettség egyenkénti megállapítása.

KRÓNIKA.

Összeszólalkoztak. A lovagiasság műnyelvén körülbelül így fejeznék ki e fogalmat, hogy: „szenny esett a becsületen.“ Ha pedig egyszer a becsületen szenny esik, mi természetesebb, minthogy vérnek kell folynia, mert ez az egyetlen, a legjobb és a legbiztosabban ható szer a becsületen ejtett pöcsét kitisztítására.

És mihelyt az összeszólalkozás perfectté vált, a finom érzékű „lovag“ — akár csak a kitérő időjelző — érezte, hogy nemsokára folynia kell annak a bizonyos materiának. Tebát legjobb minél előbb átadni rajta.

A kabátja zsebében valami nehéz tárgyat érez. „Hiszen ez pisztoly“, gondolja magában és egy pillanatra mulva már szemben áll ellenfelével és céloz. De hiába minden igyekezete, nem akar elszülni az az . . . óriási kapukules. Dühében elhajítja azt és ime nemsok hogy elszült, hanem talált is. Az a bolond kules odavágódott az ellenfél fejéhez és — foly, a minek folynia kellett.

Másnap reggel aztán kedvük kerekedett megújrázni ezt a jelenetet.

Kiállanak a „plac“-ra és most már mind a ketten céloznak, erősen céloznak, de most meg nem mondott csütörtököt a fegyver, pisztoly lévén az ezuttal s nem kapukules. Hanem hát a pisztoly is épp olyan bolond portéka, akárcsak az a fényes szerepre vergődött kapukules. Ez elszült ugyan, csak hogy ez meg nem talált.

A miniszteri látogatás sok embernek szolgált öröme, mert bizony ritkán esik olyan nap Zomborban, a mikor egy valóságos miniszter (nem akarom én is az egyik apatini deputáció vezető által használt jelzőt alkalmazni, hogy hát „eleven“ miniszter) van a város területén. A fogadtatás, a tisztelgések, a miniszter megvendégelése mind olyan dolgok, a mi bizony egy kissé izgatottsághozza az ember idegeit és ezen izgatottság amolyan kellemes édes állapotot szül. Hát még aki nem csak hogy színről-színre látja a kegyelmes urat, de sőt még magas megszólításában is részesül! Bizony akárki fiának nem is igen jut ki az ilyen megtiszteltetésből!

És ilyen . . . nem, még ennél is sokkal nagyobb kitérítés érte a mi közigazgatási gyakornokunkat. Hiszen tulajdonképen nem is szólította meg őt a miniszter, de a megszólításnál is többit tett. Hogy is történt csak . . . ?

Hát az egyik küldöttség a délutáni tisztelgéshez magával vitte az ő egyetlen gyakornokát is. A főispán mutatta be a küldöttség egyes tagjait és természetesen a közigazgatási gyakornokot is: „N. közigazgatási gyakornok.“

A kegyelmes ur végig nézi a fiatal embert, vállára teszi a kezét és így szól a főispánhoz: — Látja, ilyenekből lettünk mi is!

A mi gyakornokunk azóta rendkívül boldog ember. Már vagy másfél arasznyival megnőtt és vagy 15 kilogrammnyival meghízott azóta, szóval egészen megváltozott, mert ő most már ha nem is miniszterjelölt, hát legalább is *minisztergyakornok*. De hogy a miniszterségen nem adja majdan alul, az már a bizonyosnál is bizonyosabb.

A szép miniszter sokakat meghódított. Az elutazást követő nap, amikor rendes körutamat tettem, szemembe öltött rögtön, hogy az azelőtt oly nyájas arcokon valami miniszteri büszkeség ül. Az én szerény személyemet is mindig érte egy-egy leereszkedő mosoly. Ma hideg, kimért tekintet.

Titkár barátom is oly méltóságteljesen állt előttem, mintha hat milly gyertyát nyelt volna le s kezét is oly hidegen nyujtotta felém, mintha attól félt volna, hogy a miniszteri kézsorítás után sehoggy sem illik velem parolázni.

— A miniszter ezt mondta, így tett, így koccsintott . . . stb.

— Eredj a miniszterreddel — felelém — s ott hagytam.

Elkeseredett hangulatban robantam fel a bírósághoz. Nem azért, mintha dolgom lett volna ott, hanem mert azt gondoltam, hogy az igazság komoly férfaira

nem gyakorolt ilyen kegyetlen hatást egy eleven miniszterrel való együttlét.

Majd elhültem! Az ajtó felett az egyik táblán ez állott:

X. bírósági hivatalnok s a külön zenekar vezetője.

Micsoda zenekar? Csak nem fogják ezután muzsikaszóval osztogatni az igazságot.

Belépek. A tárgyalóterem zöld asztalán egy pompás hegedű. A komoly férfiú épen hozzázékedett a „Nincs cserepes tanyám“ nótájának a Reményi átirata szerinti muzsikálásához.

Magyarázatot kértem.

A fekete szeméről, bozontos, bozros szép fekete hajáról s mélabus tekintetéről (amit megirigyelhetne „fekete gyerekeinknek“ a legszebbike is) ismeretes s általam is igen szeretett ur megszólalt:

— Mikor a miniszter előtt voltunk (de ő is olyan főnhangon, büszkén mondta ezt) hozzám fordul a kegyelmes ur s a többek között — jól végig nézve — örömet fejezi ki, hogy itt a bíróságnak *saját külön zenekara van.*

— Kissé meglepődtem — szólott — mert ilyen külön zenekar létezéséről nincs tudomásom. Megértettem azonban a finoman nuancirozott miniszteri célzást. Zavarlatlanul felelém: Még nincs kegyelmes uram, de épen most szervezzük.

Ez a hegedű és a „Nincs cserepes tanyám“ nótának a története.

Persze sokan olvasóink közül nem fogják érteni, hogy ez esettel kapcsolatosan mért járt másnap szájról szájra:

— Mégis csak vicces ember ez a Csika.

Azon nap reggelén, amikor a minisztert fogadták, beállit a rendőrséghez egy tekintélyes állásu ur s elpanaszolja, hogy az éjszaka, előtte ismeretlen tettesek a kapuja előtti lámpást ellopták.

A rendőrkapitány redős homlokkal, összeráncolt szemöldökkel hallgatja végig a panaszt.

— Biztosíthatjuk uraságotat, hogy legerélyesebb nyomozást fogunk tartani s reméljük, hogy a tetteseket kézre kerítjük. Legyen nyugodt!

A rendőrség helyt állt adott szavának, mert a következő reggel azon ur már örömtelt arccal lépett a rendőrségi hivatalos szobába s tudomásra hozta, hogy a lámpás megkerült s már ott diszeleg régi helyén.

— Beláthatja uram — szólott elégedetten a tisztviselő — hogy nincs oka panaszkodni sem a rendőrség erélyére, sem a gyorsaságra, melylyel működik.

Hogy lopták el a lámpát s hogy helyezték vagy lopták vissza, az a mai nap is még titok. Az igaz, hogy a rossz nyelvek tele kürtölték az egész országot holmi potemkiniadással, amelyeket Bethlen miniszter ittléte alkalmából rendeztek.

Édes Istenem! hát a mindenrapi élet nincs állandóan telve ilyenekkel. Ugyan melyik család nem jön egy kissé zavarba, ha úgy hamarosan egy csomó vendég lepi meg.

Segít magán ahogy tud, összehord a szomszédból, a boltokból, egy szép lámpát, majolika edényeket, asztalt, székeket, képeket, ha nincs elég kés meg villa, — hát azt is . . . stb.

Igy tettünk mi is. Tény az, hogy a mi bajai utcánk lámpásainak fénye nem vetekedik a párizsi boulevardok vagy a berlini „Unter den Linden“ villamos sugaraival. Hogy a fogadtatás napján mégis valamivel pompásabb látványt nyujtson, hát a jó szomszédok a Bánát, Szelencse, Cserevenka, Felsőváros odakölesönözték világitótornyokaikat. Azok nélkülözhettek egy éjszakára, emitt meg jó szolgálatot tettek. Másnap azután szép rendben s sértetlenül visszakapták.

A város reputációjának használt, a szomszéd város-rész-kollégáknak meg nem ártott. Kár tehát a potemkiniadással előhuzakodni.

Comp.

gyon, boldog . . . legyen ő is az . . . Ugy-e megírják neki? . . . A virágaimat — hogy ne szenvedjenek elajándékozom lánybarátainknak, adják oda anyácskámék, csak azt a rozmaringot hagyják meg . . . Azt ne adják senkinek . . . azt ültessék ki a . . . síromra.

Egy történt az. — Mikor legnagyobb öröm van minden háznál, minden családnál, az egész keresztény világban, összefo huzódnak a lelkek, hogy a boldogságot együtt érezhessék. — szent Karácsony ünnepén, mikor az áldott Jézuska még a kunyhóba is örömet visz; Kolmár uram háza akkor borult gyászba, a bánat fekeve tengeren jártak ott mindnyájan. A háznak öröme, szép szelid angyala kiterítve feküdt. Nagyon boldog volt. Kolmárné asszonynak csakugyan szükséges volt koszorut szeretni, elöb, mint gondolta.

Mikor eltemették, a fél város kísérte, mindenki siratá, a Pista gyerek is oda dött a koporsóra s zokogott, mint a szelid eső, Kolmár uram meg mély keservében szelid szemrehányással mondá élete társának:

Látod mamácska, mindig a Pista gyereket féltetted, hogy elmegy a katonák után, aztán mégis a Lidike ment el.

Itt üldögtünk . . .

Itt üldögtünk, kéz a kézbe —
Emlékszel-e rájja még?
A csillagok közé merengve
Szerelmünkről beszélgetünk.

Olyan közel, mint én tehozódd,
Két csillag volt fejtünk felett.
Te úgy susogtad: hadd legyen hát
Ez az engém, az a tied!

Olyan közel, hogy fényeiknek
Sugára összelvadott . . .

Ó mért is irigyeltem úgy meg
A két szerelmes csillagot?

Azóta messze, messze mentél —
Magam vagyok, oly elhagyott!
Ó hát a csillagnak se hígyjél,
Csak egy a sors itt és amott!

Némán lehajlok térdeimre,
Itt, hol te ültél egykoron,
S a csillagok közé merengve
Szerelmünkről ábrándozom . . .

A csillagom még most is ott áll,
Egy mozdulatlan nap maga —
Te édes, rosszul választottál:
Tied csak egy bolygó vala!

Lovász Andor.

A GYERMEK.

Guy de Maupassant elbeszélése.

Jacques Bourdillère, miután sokáig fogadkozott, hogy soha se fog megházasodni, egyszerre csak megváltoztatta a szándékát. A dolog váratlanul történt, egy szép nyári nap, valamelyik tengeri fürdőn.

Egy délelött tudnillik, a mint a part fővénén süt-kérezett s hanyatt feküdvé nézegette a vízből kijövő asszonyokat, megpillantott egy kis lábat, mely meglepte a kecsességével és a formásságával. Mikor feljebb emelte a szeméit, az egész alak elbájolta. Ebből az egész alakból különben nem látott egyebet, csak a bokát, meg a fejsékét, a mely egy fehér flanelle, titkát gondosan őrző peignoirból bukkant elő. Jacques-ot érzékinek és nagy élvezet-vadásznak mondták. S először most is csak a formák kecsessége ejtette meg a képzeletét; de igazán csak

akkor bolondult belé a kis lányba, mikor megismerte ezt az egyszerű, jó, nemes lelket, mely ép oly úde volt, mint az arca és az ajkai.

Bemutatták a családnak, megtetszett, s nemsokára gondolni se tudott másra, mint a kis leányra. Ha csak messziről látta Launis Bertát, a mint a tengerpart sárga homokján lassan közeledett feléje, már elfogta a remegés. A leány jelenlétében valósággal megnemult; képtelen volt valamit beszélni, sőt még gondolni is, a szívében valami sajátságos pezsgést, a füleében zugás-félét érzett, s félt, határozottan félt. Vajon szerelem volt ez?

Nem tudta, fogalma se volt róla, de akár így, akár úgy, szilárdan megmaradt az elhatározása mellett, hogy feleségül veszi ezt a gyermeket.

A szülők sokáig haboztak: beleegyezzenek-e a házassághoz, vagy sem? Gondolkodóba ejtette őket a fiatal ember rossz reputációja. Azt mondták róla, hogy van egy szeretője, egy régi szeretője, s ezt a viszonyt igen erősnek, szinte felbonthatatlanak állították. Ez a viszony, úgy hírllett, egyike volt ama láncoknak, melyekről azt képzelné az ember, hogy már elszakadtak, s valósággal nem szakadnak el soha, hanem örökké tartanak.

Azon kívül, Jacques, mint emlegették, hosszabb vagy rövidebb ideig szeretkezett minden nővel, a ki csak az útjába akadt.

Jacques tehát elhatározta, hogy szakít, még pedig úgy, hogy egyetlen egyszer se találkozik többé azzal, a kivel oly sokáig élt együtt. Egy barátja magára vállalta, hogy elintézi a dolgot s közvetíti a végkielégítést, melylyel Jacques annak a nőnek biztosította a megélhetést. Jacques fizetett, de hallani se akart többé az asszonyról; s úgy tett, mintha a nevét is elfelejtette volna. Amaz egyik levelet a másik után küldötte hozzá; de Jacques fel se bontotta ezeket a leveleket. Nem mult hét, hogy ne kapott volna egy-egy levelet, melyen az elhagyott szerető ügyetlen irását ismerte fel; és Jacques hétről-hétre növekedő haraggal tépte össze ezeket a leveleket, borítékostul, mindenestül. Fel se nyitotta őket, nem olvastott el belőlük egy sort sem, egyetlenegy sort sem, tudta előre, hogy micsoda szemrehányásokkal és micsoda panaszokkal vannak tele.

Husvétli gondolatok.

Mosolygó kékség alatt, verőfényes tavaszi fuvalmak árján, verdesi szárnyát a dalos pacsirta. A megkészt kikelet siet helyrehozni mulasztásait: millió láthatatlan munkáskézrel dolgozik éjjel-nappal, hogy a virágtalan virágvasárnapert ragyogó husvétal kárpótolja a világot.

Mig a megáradt vizek sebes hullámai iszapot sodornak a tenger ölébe, hegyeken és völgyeken nyüzsgő a természet sok apró mesterembere, hogy mindenek öröme jöl végezze ünnepi tisztét.

Zümmög a kis bogárbad a lágy levegőben. A pirosbátu isten-tenekéi, ezek a tavaszi hévség fokmérői, kiülnek a kerítések aljába, a házak tövébe, meg az utcséli porondra, sülkerezni a napon. A méhek is kandikálnak már kifelé a köpüből; szeretnének egy-egy korai ibolya s tavaszi kököresin kelyheről édes csókot lopni, de a szegények csalódva vonulnak vissza özvegy téli magányukba. S míg a pezsdülő föld hátán hangya seregek indulnak kémszemlére és a rög piciny lakói fürge igyekezettel kezdik az új életet: a fákra, bokrokra s a mezők virágaira felkúsznak a tavasz kegyes bájos, ügyes díszítői, — a rügybontó napsugár, a levélfakasztó melegség, a virágvevő úde áramlatok és az új március összes kellékei: a fészekrakó madarak, a szárnyrakelő lepkek, meg a remek zöld színt festő eleven fűszálak.

Nagy a készülődés, nagy a sürgős-forgás a szabad természetben. Minden erő megmozdul és alkotni törekszik. Minden vágy alakot ölt és szárnyakra emelkedik. Szinte elárulja a sok tündöklő szem, a tömördek fényes ábrázat, és a szokatlan derű, hogy ünnepe öröme uralodik az egész természetben. S ez az ünnepe mi volna más, mint a föltámadásnak s a rákövetkező vidám husvétli regnek elérése.

Olyan esemény ez a természet apró világában, mint például, hogy nagyot ne mondjak, az új főispán bevonulása a megye székhelyére. — Az új férfitán senki sem ösmeri; de azért virágot szórnak eléje, illatos füvel hintik be útját, éljenek zúgnak a zaslós levegőbe s a bizalom és hódolat koszorúval halmozzák az ismeretlen X et, akit megillet a dicsőség, a hozsánna!

A tavaszról sem tudja, de még csak nem is sejteti a jámbor földi lélek: mennyi virága fog bimbóban elfonnyadni, mennyi magját sorvasztja aszuva a természetlen idő s mennyi szép ígéreten suban végig a gyilkos der lehe? De azért mégis hozsánna neki!

Ilhába nyomja a földet a tavalyi avar, — kizsendül alatta az élet! A gyenge virágszál még a durva kő alatt is mozdulni kezd és a mikor a követ lehengeríti róla a föltámadás ihlető varázsa: egyszerre teljes erejével és pompájával emeli színes fejét az égnek.

A föltámadás eszméje az, mely a hangulatot szüli. Nem kell tehát zsbongó zaj, fürge vidámság és kikeleti pompa verőfénye, illatárja hozzá: elég, ha lélekben él a hangulat tápláló ereje, a föltámadás ünnepe akkor zúmarás hidegben is az új életet jelenti, mely forró eszmék kohójából tüzes szárnyakon kél utra, hogy elbűvölje s meghódítsa az emberiséget.

Behunyhatod hát szemeidet, gondolkodó ember: látni fogod a sötétben, a kietlen valóságtól elzárkózva is az igazság diadalát és a föltámadás hitének szingzag költészetét. Ne keresd a fákon a menyasszonyi öröm fehér virágait, sem a levegőben szétoszló káprázatos napfény reszkető parányát: többet ér, ha lelkedben ott a sejtjelem homálya, ott a meggyőződés vaksága s a hangulat ellenállhatlan igézete!

Beszélhet nekem a modern bölcs akármít: örökké drágább lesz szívemnek a szárnyaló rajongás a rideg tudásnál. Semmit se tudok olyan józúzen kinevetni, mint a nyafadt holdvilágfalást, az érzelgősség sóhajokban fuldokló sápadózsait. De ennek semmi köze sincs ahhoz, hogy az eszményiség álma, melyek a való talajában gyökereznek, többre ne tartsam a realizmus szemétdombjainál, melyeket a nagyképű józanság halmoz össze sötét képzeldése udvarán.

Ugyan ki ne kacagná ki, ha csak egy csöpp esze is van, azt a bolondot, ki teszem föl a férfiaság eszményi szobra elé bontókéssel áll, hogy a veséjét kutatassa? Nagyobb áldás a világra az olyan szemlélő, a ki a megtestesült erő izmos alakjában a férfiaság apo-

theozisát látván, szinte élőnek álmodja a kőalkotást és naiv lelkesedéssel gyönyörködik benne.

Ez az igazi husvétli bárány, a kire haszttalan agyarkodnak a modern világnézetek ólálkodó farkasai: föl nem falhatják soha!

A föltámadás eszméje örök.

Rudnyánszky Gyula.

Kedves locsolkodást!

A templomok egész héten tárva-nyitva. A magabaszállásnak a lelkiismeret gyászának napjai ezek. Betér e napokon boldog, boldogtalan az Ur házába, hogy egy-egy főháztól küldjön a mindenhatóhoz. És ez a főház, ez a sóhaj ilyenkor igazán a szivekből fakad. Alapja az a szeretet, a mely a szíveket lakja; az a tisztá, az a magasztos szeretet, a melyen a vallás is áll és a meiyet a Megváltó tana oly fonséges nyilatkozásokban hirdeti.

Magunkba szállunk, ha bár csak egy pillanatra is; magunkba szállunk, mert lehetetlen meg nem illetőnünk a mai nap vallási tényei fölött. Hiszen még a hitetlenek szíve, lelke is megrendül! Még ők is érzik, hogy nem csak vérből és húsból van az ember alkotva, hanem, hogy annak lényé lélekből is áll; és hogy nem csak „kenyérrel és vízzel él az ember, hanem Isten igével is.”

A magába szállás eme szomorú, megható, de lelket emelő, magasztos napja után ismét örömmünnepe, a katolikus világ legszebb, legkedveltebb örömmünnepe, a föltámadásé következik.

Megkondulnak az előbb elnémult harangok, összebugnak, összezúgnak és fennen hirdetik hatalmas hangon a föltámadást és hirdetik, hogy az emberiség megváltásának ténye be van fejezve.

Az utóbbi napok komoly, nyomott hangulata, hirtelen pajzán örömmé lesz; fölül a lélek és vidámmá teszi az arcokat, boldoggá, legalább pillanatra boldoggá a szíveket.

A föltámadás ünnepe, a husvét napja.

Mosolygó, úde areok mindenütt; kiül az arca mindenkinél a szív öröme, mert mindenki tud örülni, mindenki tud vig lenni, mindenki tudja feledni pillanatra husvét ünnepe az élet ezer gondját, baját. A létérti küzdelem megakad, a sivár anyagi terhet letezztik és csak örülünk, csak örülünk.

Es ez az örömtől sok külsőséggel is mutatjuk; még a kellemes tavaszi nap is hozzájárul, (persze, ha nem borul el véletlenül).

A pici gyermek és az agg egyaránt örül a szerény, igénytelen kis piros tojásnak; valamennyien iparkodunk azzal kedveskedni a rokonoknak, ismerősöknek és mindenkinek, a kit szeretünk. Pedig hát mi is az a piros tojás? Alig, hogy valamivel több a semminél, de a hagyomány, az ós régi vallásos szokás oda kötötte ezt a kis tárgyat a husvéthoz és már csak azért is, mert a husvét ünnepe az is egy kis külső jele, (no meg, mert a husvétit nyul tojja), kedves kis dolog mindenki előtt. Elmaradhatlan ez a föltámadás ünnepe! Pedig — ugyszólván — csak egyszerű játék tárgy.

Hanem az a „hires husvétli nyulacska“ nem csak a piros-tojást hozta meg, hoz az más egyebet is. Egyiknek új cipőt, másiknak új kalapot, a harmadiknak már egész öltözet új ruhát, napernyőt, (mert már erre is rákérült ilyenkor a sor), kezyűt, legyezőt stb. ilyenfélét. (Többek közt a papáknak számlát, de ezt is szabad elfelejteni egy időre, husvét után is rá értünk azt — ki nem fizetni), de mindenkinek magára kell vennie valami újat e napon, mert különben, ha templomba megy „megkergeti őt a tehén“. Bezzeg látni is ilyenkor díszesen díszesebb öltözetet, különösen a nőknél! Hiszen ez az ébredő természetnek is az ünnepe, a tavaszi ruha bemutatójául a legalkalmasabb nap! Kackiásan, büszkén lépdelnek az újruhások a templom felé; a mise után séta következik, aztán meg látogatások, mindenütt bemutatják a sok újat, mindenütt adnak, vagy kapnak piros-tojást, mert legalább is illik megkínálni a vendéget ezzel a kedves apróséggal.

Hja az új ruha, meg a piros-tojás elmaradhatlan! Hát még a hétfői nap! Ez már aztán igazán vig! A kis gyerek megmozdul és hatalmas üveggel fölfegyverkezve keresi föl a kislányos házakat, sorra járják és folyik a vig locsolkodás. Ennek fejében aztán mindenütt kijár a piros-tojás. Mire baza kertülnek, alig tudják cipelni az összeszedett terhet.

Hanem aztán a nagyobbja se hagyja ám magát! Ellátogat ő is valahova, de őt már többnyire a szíve vezérli. Meglocsolja ő is a leányt, mert ez már így szokás. És a jutalom? Itt már a piros-tojás számba se jön. Egy-egy kedves mosoly, biztató, lángoló tekintet, meleg kézzorítás (és zárjelben sugom csak meg: néha egy titkos csók, egy titkos ölelés), ez a bére a locsolkodó látogatásoknak. És mire ez a nagyobbja hazakerül, szintén alig tudja cipelni a terhet, de ez a teher már nem a zsebben; a szívből van. A kicsinyek is kedves teher és kedves ez is. Igen, mert a husvét a föltámadás, a tavasz, az új élet ünnepe és az ébredő szerelemé.

Kedves locsolkodást kívánok!

Frid.

A Bácskaság leírása.

— Az „Oszták-Magyar Monarchia“-ban. —

(Vége.)

X.

Ujvidék sz. kir. város leírása után, szerzőnk az alsó-dunai vidék folytatatólagos ismertetéséhez fog s előbb Ó- és Uj-Futtak, majd pedig Piros, Kiszács, Ó-Kér, Petrovác, Kulpin, Bulkesz, Glózsán, Begecs, Keresztur, Ó- és Uj-Verbász községeket sorolja elő. Mindezen községek vajmi kevés megfigyelni valót nyujtanak s talán ez az oka, hogy szerzőnk vajmi röviden foglalkozik velök.

Bővebb fejtegetést szentel azonban Bács községének, melyről méltán mondja, hogy az a mohácsi vész előtt vármegyénk legnevezetesebb helysége volt. Téved azonban, midőn azt állítja, hogy Bács már a magyar királyság első századában érseki székhely lett volna, mert Szent-István itt nem alapított egyebet püspökségnél. Igaz ugyan, hogy a bácsi püspökségnek a kalocsaival való egyesítése s ez utóbbinak érseki rangra való emeltetése után a kalocsai érseknek sürün laktak a szép fekvésű s meglehetősen erős Bács várában, de mindez már csak a XV. században történt, nem pedig a magyar királyság első (XI.) századában. Hogy Bácsnak valaha a szomszédos Tovarisova nevű község külvárosát képezte volna, azt hiteles adatokkal nem bírná szerzőnk támogatni, valamint azt sem, hogy a bácsi kereskedők valaha 300 boltban árultak. Ezek mind olyan mesék, a melyeknek semmi alapjuk sincs.

A bácsi várat először nem Róbert Károly építette fel, mint azt szerzőnk mondja, mert Bács mint vármegyei és püspöki székhely, már Szent-István korában is meg volt erősítve. Róbert Károly király csak újra építette a bácsi várat, hogy a délvidek stratégiai biztonságát emelje. A várnak és környékének archaeologiai jelentősége, ugy látszik, nem tűnt fel szerzőnknek, s éppen ezért nem is emlékezik meg azon nagyszabású átalakulásokról, melyek itt a kalocsai érsek megbízásából a tudós Henszlmann által a 70-es években eszközöltettek. Pedig ez az ásátás kulturális szempontból nagy jelentőségű, egy részt, mert méltó példaadást képez a hason célu vállalatokra, más részt eredményeiben a hazai szaktudományt nagy-

Minthogy nem bíztak szerelmének a tartósságában, azt a feleletet kaptá, hogy próbára teszik. Egész télen át várná kellett. Csak tavasszal mondták neki igent.

A lakodalmat Párisban tartották meg, május elején. Abban állapodtak meg, hogy nem fogják megtenni a szokásos és szinte klasszikusnak mondható nászutazást. Lesz egy kis bál, a nyoszolyó-lányok, a kis cousine-ok, ugrándozhatnak egy keveset, nem tovább, mint tizenegy óráig, hogy ez a nap, mely a sok mindenféle ceremónia következtében ugvis elég sok fáradsággal szokott járni, ne nyuljon bele a végtelenségbe, s aztán a fiatal házások az első éjet a családi házában töltik, másnap reggel pedig kettesben elutaznak arra a tengerparti helyre, mely oly kedves mind a kettőjüknek, oda, a hol megismerték és megszerették egymást.

Eljött az éj; a nagy szalonban táncoltak. Ők ketten visszavonultak egy selyemmel kárpított kis japáni boudoirba, mely ezen az estén alig volt világítva. Csak egy lámpa volt a szobában, egy nagy színes lampion, mely mint valami roppant tojás esüngött alá a plafondról. Ennek a bágyadt sugarai világították be az egész helyiséget. A félig nyílt ablakokon belopózkodt a tavaszi szellő; az idő szép, meleg volt, a levegő a tavasz illatjával terhes.

Nem szóltak semmit; csak koronkint megszorították egymás kezét, erősen, mintha soha se akarnák elereszteni azt a másik kezét. Az új asszony révedező szemmel nézett maga elé; kissé elszédítette ez a nagy változás, mely most életében beállott; hanem azért mosolygott. Izgatottságában közel volt hozzá, hogy sirva fakadjon, s közel volt hozzá, hogy elájuljon a boldogságtól; úgy tűnt fel előtte, hogy az, a mi történt, megváltoztatta körülötte az egész világot; nyugtalan volt, és nem tudta miért, s mintha egész testét és egész lelkét valami kifejezhetetlen, édes fáradság szállotta volna meg...

Jacques folyton csak nézte; mindig ugyanazzal a változatlan mosollyal. Beszélni akart, de nem tudott mit mondani; szenvedélyéről csak a kézzorításá beszélt. Időnkint elsuttogta feleségének a nevét: „Berta!“ S Berta mindannyiszor nézett reá, gyöngéd, édes tekintettel; egy pillanatig nézték egymást, aztán a nő, a ki úgy érezte,

mintha egész lelkét átjárta volna férjének a tekintete, ismét lesütötte a szemét.

Nem voltak kieserélni való gondolataik. Egyedül hagyták őket; de néha, egy-egy táncoló pár, a mint elhaladt az ajtó előtt, lopva egy-egy félnék tekintetvetett rájuk, mintha valamely misztériumnak díszkrét és meghitt tanuja volna.

Egy mellékajtó nyílt ki, s szolgáló lépett a szobába. Tálcaát tartott a kezében, s azon sürgős levelet nyujtott át, melyet ép az imént hozott egy bizományos. Jacques remegve vette kezébe a papíros; egyszerre valami mondhatatlan, bizonytalan ijedség szállotta meg; a váratlan csapásoktól való rejtelmes félelem.

Hosszasan nézte a borítékot; az irást nem ismerte. Nem merete felnyitni, s szerette volna nem olvasni el, nem tudni semmiről semmit, hanem zsebre dugni a levelet, s azt mondani: „Majd holnap. Holnap már messze leszek, s akkor mindegy, akármir van benne.“ De a levél sarkán két aláhuzott szó volt: „nagyon sürgős;“ ez a két szó visszatartotta attól, hogy első gondolatát kesse, e két szó elrémítette. Azt kérdezte: „Megengedi, kedvesem?... Letépte a borítékot, s olvasni kezdte a levelet. Egy percre alatt átfutotta, s retentőn elsápadt. Aztán lassan, mint a betűzetni kezdte volna, újra elolvasta.

Mikor fölvezett a levélről, az arcára nem lehetett ráismerni. Dadogva szólalt meg: „Kedves kicsinyem... a legjobb barátommal nagy, igen nagy szerencsétlenség történt. Szüksége van rám, rögtön... rögtön... Elettalál kérdés van szóban. Megengedi, hogy husz percre eltávazzam? Mindjárt visszajövök.“

Berta remegve, rémülten szólt: „Menjen, barátom.“ Nem volt még eléggé asszony, hogy kérdezni merete volna, hogy tudni kívánta volna: mi történt? Es Jacques eltűnt. Berta egyedül maradt, s hallgatta, hogy táncolnak a másik szobában.

Jacques elővette az első kalapot, mely a keze ügyébe akadt, magára kaptá a legközelebb talált felöltőt, s leiramlott a lépcsőn. Mielőtt kilépett az utcára, az előcsarnokban megállapodott, s még egyszer elolvasta a levelet. Így hangzott:

„Uram!

Egy Ravet nevű kisasszony, Önnek egykori szeretője, néhány órával ezelőtt gyermeket szült, a ki állítólag az Öné. Az anya haldoklik, s könyörögve kéri Önt, hogy látogassa meg. Hogy ez óhaját követtem, bátorokdtam e sorokat írni, s kéri Önt, hogy ne tagadja meg az utolsó látogatást ettől a nőtől, a ki, ugy látszik, nagyon szerencsétlen, s érdemes a részvétre.

Szolgálja

Dr. Bonnard.“

Mikor Jacques belépett a haldokló szobájába, az agónia már megkezdődött. Az orvostól és a két ápolónőtől, a kik az ágy körül forgolódtak, Jacques nem látta meg mindjárt a szerencsétlen asszonyt. A padlón alig lehetett járni a jéggel tele edényektől.

A kiömlött víz elárasztotta a padlót; egy butor-darabon két szál gyertya égett; az ágy mögött, egy kis bölesőben, a gyermek siránkozott; anyja, a ki vonaglott a kintől, s reszketett a jeges horogtatások alatt, mozdulni próbált a gyermek mindenik kiáltására.

Vértzett; vértzett, halálra sebesítve. Ez a szülés megölte. Egész élete elfolyt; hiába volna a jég, hiába az ápolás, a legyőzhetetlen vérzés egyre tartott, s egyre közelebb hozta utolsó pillanatát.

Megismerte Jacques-ot, s fel akarta emelni a karjait; nem tudta, annyira gyöngé volt. De szederjes arcát elborította a könny.

Jacques letérdelt az ágy elé; megragadta a lecsüngő kezét, s lázasan csókolta meg; aztán mind közelebb és közelebb hajolt a sovány archoz. Az ápolónők egyike gyertyájával megvilágította az ágyat; az orvos, a ki visszahúzódott, a szoba másik sarkából nézte őket.

A haldokló, a ki már alig lélekedett, megszólalt, olyan hangon, mely mintha nagyon messziről jött volna: „...Meghalok, kedvesem — szolt. — Igérem meg, hogy itt maradsz, végig. Oh ne hagyj el most már, ne hagyj el az utolsó pillanatban!“

Jacques megcsókolta a homlokát, a haját, s zokogva szólt: „Itt maradok, itt maradok.“

ban gyarapította. A bácsi ásatások egyikét képezik a leghíresebb régészeti nyomozásoknak, s az általa feltárt tudományos eredmények rendkívül fontosak a Bácskaság hajdankori történetére. Csodáljuk, hogy szerzőnk ezen ásatásokról nem vett tudomást, s még inkább csodáljuk, hogy a vár alaprajzának közlésénél nem tért ki az archaeológiai jelentős részek méltatására, vagy legalább egyszerű elsorolására. E helyett szerzőnk a Ferenc-rendiek templomának ismertetésére s a szent Antal kápolnájának rövid elsorolására tér át, a melyhez szintén sok szó fér. A bácsi templom ugyanis az egyetlen Árpádkori műemlék e téren vármegyénkben s mint ilyen bővebben kellett volna leírnia. A szent Antal-féle kápolna eredetét szintén nem tisztázta kellőleg, sem pedig azt, hogy volt-e ezen a tájon valaha római őrhely.

Bács ismertetése után a szomszédos községek elsorolására tér át s miután Plávnán, Bogován és Karavukován áthalad Hódságh, Filipova, Bogojeva és Gombos községekkel dolgozatát befejezi. Az alsó részek ismertetését szerzőnk minden esetre bővebbre is szabhatta volna, miután tudja van, hogy e részek néprajzi, helyirati és gazdasági viszonyai szintén eléggé változatosak és jellemzők.

És itt Badics ur dolgozatának végére érve, mi is befejezhetjük immár ugyancsak hosszúra nyúlt szemlélnket. Bővebben kellett a dolgozatot méltatunk, mert egyrészt a tárgy fontossága s közérdekű jelentősége kívánta, másrészt a hibás adatok s írói tévedések helyreigazítása meglehetősen sok teret igényelt. Hisszük azonban, hogy a részletes felülbírálat s ismertetés nem válik hátrányára sem a szerzőnek, sem pedig a dolgozatnak, sőt talán, mint rendszerint minden kritikai ismertetés, csak támogatására s kiegészítésére szolgál az eredeti dolgozatnak. E szempontokat tartva szem előtt, szeretjük hinni, hogy Badics ur leíró munkálata itt elsorolt hiányai dacára is, számot tesz a Bácskaságra vonatkozó irodalomban, és egytuttal a feltüntetett hibák és fogyatékoságok pótlásával nem sokára lehet reményünk, hogy vidékünk monografiai ismertetése nem fog hezagos maradni. A vármegye monografiája érdekében minden esetre kívánatos, hogy a legközelebbi jövő kor leírója az általunk taglalt dolgozat hiányainak kipótlásával s előnyeinek lelkiismeretes felhasználásával fogjon a Bácskaság ismertetéséhez.

Muhoray Alfonz.

Tűzoltó-szövetségi közgyűlés.

A Bács-Bodrogi vármegye tűzoltó-testületi szövetsége f. hó 25-én tartotta meg alakuló közgyűlését a vármegyei házi kisteremben.

A vármegye területén, beleszámítva a szabad királyi és rendezett tanácsú városokat is, ez időszakra 23 önkéntes és Szabadka városában egy hivatásos, összesen tehát 24 tűzoltó egyesület áll fenn.

E 24 egyesület 15 kiküldött által volt képviselve és pedig: Apatinból dr. Kék Lajos, Bajáról Odry Andor, Bácsból Ertl István, Déronyáról Kukula Antal, Futakról Hrobacs Mór, Hódsághról Müller Béla, Karavukováról Rumbach Mihály, Kolluthról Weber Péter, Kuláról Mezey Zsigmond, Ókanizsáról Herez Ede, Szabadkáról Wenzel Alajos és Scossa Zoltán, Topolyáról dr. Hadzsy János, Zentáról Matkovits József, Zomborból Városház László.

Az alakuló gyűlés vezetésére dr. Kék Lajos aján-

A haldokló pár pillanatig nem tudott szólni, annyira el volt gyöngyölve. Aztán így folytatta: „A fiéd a kicsiny, önkéntes isten előtt, esküszöm lelkem üdvösségére, esküszöm halálom percében, soha se szerettem mást, mint téged, Igeid meg, hogy nem hagyod el.“ Jacques, akit lecsúszott a bánat és a lelkiüdalás, dadogva felelt: „Esküszöm, tel fogom nevelni, és szeretni fogom. Sohasem fogom elhagyni.“ A haldokló mozdulatot tett, mintha meg akarta volna ölelni Jacques-ot. De képtelen volt felmenni kimerült fejét, s csak fehér ajkát nyújtotta feléje. Jacques oda hajolt hozzá, hogy átvegye ezt a szomorú, könyörgő eseköt.

Aztán kissé lecsillapodva, így suttogott a szegény teremtés: „Hozd ide. Hadd lássam hogy szereted-e?“

Elment a gyermekért.

Gyöngyölen letette az ágyra maguk közé, s a kis lány addig hagyta a sírást.

Jacques ott maradt, a mint ígérte, forró kezében tartva a haldokló kezét, mely reszketett az agóniától, mint egy szélű szellett tartotta azt a másik kezét, mely reszketett a szerelmi boldogságtól. Időről-időre, lopva az órára tekintett. Elment éjjel, egy óra, két óra.

Az orvos visszavonult; az ápolónők, miután egy darabig beszélgettek léptekkel jártak-keltek a szobában, bönököltek kezdtek szeikeiken. A gyermek aludt, s az anya, lecsúszott szemével, szintén nyugodni látszott.

Egyszerre, mikor a reggeli szürkület a zárt redőnyök mögött belopózott a szobába, karját oly hirtelen és heves mozdulattal nyújtotta ki, hogy a gyermek majd a földre esett. Egy horgész, s aztán mozdulatlan maradt.

Az ápolónők, a kik hozzá szaladtak, kijelentették, hogy: „Vége.“

Jacques ránézett még egyszer, utóljára erre az asszonyra, akit szeretett, aztán rápillantott az órára, mely nyugodt mutatott, s ott felejtve a felöltőjét, elrohant, estelelyi öltözékében, karjai közt a gyermekkel.

A felesége, mikor egyedül maradt, eleinte nyugodtan várta a kis japáni boudoirban. De aztán, mikor látta, hogy az idő mulik, s férje nem jön vissza, visszament a

lata folytán, ideiglenes elnökül Városház László megválasztott, ki is elfoglalván elnöki székét, egy szép beszédben üdvözli az egybegyűlteket, ecsetelvény a tűzoltóegyletek hasznos voltát, ezek munkásságát, emberbaráti szeretetből kiinduló tevékenységét s így az egyöntetű vezetés sikeres keresztülvitele céljából a szövetséget megalakulását elődázhatatlannak jelzi. Mire a közgyűlés az alapszabályok tárgyalására tér át. — Az 1-ső §-nál a székhely megállapítása nagy vitát idézett elő, mely is szavazás útján, 7 szavazattal 6 ellenében, Zombor székhelyvel lön elfogadva. A többi §-ok is a tárgyalás alkalmával kisebb-nagyobb változásokon estek át, — mi csakis arra enged következtetni, miszerint az egybegyűlteket azokat tanulmány tárgyaikká tevék. Az alapszabályok letárgyalása után a szövetségi tisztikar Matkovits József korelnöklete alatt megválasztott és pedig: elnöknek Schmausz Endre Bács-Bodrogi t. e. vármegyei alispánja, alelnöknek Városház László, titkárnak Tápay István, ügyésznek dr. Kék Lajos, pénztárnoknak Bittermann Nándor és választmányi tagokul: Odry Andor Baja, Scossa Zoltán és Wenzel Alajos Szabadka, dr. Hadzsy János Topolya, Horovitz Lipót Zenta, Petkovits György Ó Becse, Ertl István Bács, Herez Ede Ó Kanizsa, Mezey Zsigmond Kula, Hrobacs Mór Futak, Müller Béla Hódságh és Rumbach Mihály Karavukováról.

Miután még a jegyzőkönyv hitelesítő-bizottsága megválasztott és Matkovits József Városház Lászlónak a gyűlés tapintatos vezetéséért köszönetet mondott, az, az elnök elterelésével bezáratott.

Ezután társas ebéd volt a „Szinházi szállóban“ mely — mondanunk sem kell — fűszerezve volt a szebbnél-szebb felköszöntők által.

Mi a magunk részéről ösztönözni kívánjuk, hogy a Bácsmegeyi tűzoltó-szövetség, melynek életrevalósága a viszonyok parancsoló szükségességében fekszik, mielőbb eredménydus tevékenységet fejtsen ki. Azoknak, kik az eszmét megpendítették és megvalósították, méltán jut ki a legnagyobb elismerés.

Törvénykezés.

A harcias péklegény. Köztudomású dolog, hogy Budapesten a rendőrököt fitymálva per „Andras bácsi“ szólítják. Zomborban még nem vagyunk annyira, csak az egy Bogisics Lajos, mesterségére nézve péklegény, vadul meg, valahányszor a rendőrök fényesre esizolt számmal ellátott mellvertjét meglátja s ilyenkor annyira meglepedkezik magáról, hogy a dolog vége mindig az, hogy ő kelme a dutyiba kerül. A múlt tavasszal hamarosan kétszer is belekötött a rendőrökbe s ezért hatóság elleni erőszak büntette miatt vonta kérdőre a törvényszék s összbüntetésül egy évi és 3 havi börtönrre ítélte. Mely ítéletben vádlott és a kir. ügyész is megnyugodtak.

Közgazdaság.

Állami ménék. Az állami fedezőménék közül — mintegy hivatalos kimutatás jelzi — megénkben van elhelyezve a legtöbb. Összesen 52 fedeztetési állomás van itt rendszeresítve, s azokban 128 mén helyeztetett el.

A szőlőoltási tanfolyamok tárgyában a földművelési miniszter a következő rendeletet bocsájtotta ki: Miként már néhány év óta gyakorlatban van, úgy a folyó év megfelelő időszakaiban is a legkiterjedtebb módon alkalmat nyújtani kívánok ahhoz, hogy szőlőbirtokosaink és szőlőművelőink a szőlőoltási eljárásokban való gyakorlati ügyességét és jártasságát elsajátíthassák. E célból a folyó év március és április, valamint május és június hónapjaiban a két előbbiben fás, a két utóbbiban zöld oltásu tanfolyamok tartását tartom szükségesnek. Ily tanfolyamok tartását egyes szőlőbirtokosok tulajdonát képező szőlőtelepeken is engedélyezem, ha az illetők e célra telepeiket felajánlják s a tanfolyamon résztvenni óhajtók elhelyezéséért gondoskodnak. A március és április hónapokban tartandó fás oltási tanfolyamok kizárólag férfiak részére rendezetnek; ellenben a május és június hónapokban tartandó zöld oltásu tanfolyamokon nőknek részvétele kívánatos, sőt óhajtom,

hogy e tanfolyamokon nők is minél nagyobb számmal vegyenek részt, mert ezen oltási műveletre a gyengébb női kéz is alkalmas. A tanfolyamok megtartásának és tartamának idejéről az érdekelt közönség részint a községi előjárások útján, részint a vidéklapokban közzeendő hirdetményekkel lesz értesítendő. A tanfolyamokban résztvevő azon egyének részére, kik a szőlőoltás kézfogásaiban kellő ügyességet szereztek, a múlt évben kiadott bizonyítványokhoz hasonló bizonyítványok lesznek kiadhatók. Végül a tanfolyamokban résztvevők buzditására jutalmakat is tűzök ki oly módon, hogy ott, a hol a vármegye közönsége a területén működő gazdasági egyesülettel egy fás oltási és egy zöld oltási tanfolyam megtartásának helyére nézve közös megállapodásra jut; a fás oltási tanfolyamokban résztvevők közül azon két egyének, a ki a legügyesebbnek fog bizonyulni s a műveletet pontosan és helyesen elsajátítja, két díjat, és pedig első díj egy darab magyar aranyat s második díj három darab ezüst forintot engedélyezek. Ugyanezeket a díjakat tűzöm ki a zöld oltási tanfolyamokra is, azzal a különbséggel, hogy a második, azaz három ezüst forintból álló díjat, ha a tanfolyamon nők is részt vesznek, csak nő nyerheti el, ellenben az első azaz egy darab magyar aranyból álló díj annak ítélendő oda, a ki tekintet nélkül a nemre az összes résztvevők közül a legügyesebbnek ismertetik el. A díjakra nem versenyezhetnek azok, a kik oltási tanfolyamokon már ennek előtte részt vettek s bizonyítványokkal már elláttak. A díjt a tanfolyamot megtartó szakkeg a gazdasági egyesület kiküldöttével s az esetleg a tanfolyamon a vármegye közönsége is képviselteti magát, a vármegye megbízottjával egyetértően ítéli oda. Ha a vármegye közönsége a területén működő gazdasági egyesülettel arra nézve megállapodásra jutott, hogy a pályadíjas fás oltási és zöld oltási tanfolyam mikor és hol tartassék meg, tegyen a vármegye közönsége a díjak utalványozása iránt hozzám felterjesztést. Ily pályadíjas fás oltási és zöld oltási tanfolyam egy vármegye területén csak egy-egy tartható; ez azonban nem zárja ki, hogy a vármegye területén a fentiekhez képest több tanfolyam is tartassék, de természetesen a kincstárból adandó pályadíj nélkül. A tanfolyamok helyéről, idejéről és az összes tanfolyamok befejezése után az eredményéről a résztvevők nem szerinti számának és a bizonyítványnyal ellátottaknak kimutatásával jelentés teendő.

A hezdáni kölcsönös segélyző egyesület f. hó 18-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Tekintve, hogy ezen intézetnek a környékből számos tagja van, a hozzánk beküldött adatoknak készséggel nyitunk lapunkban helyet s bár kivonatlag, de a tájékozásra elegendő közléssel a következőket ismertetjük: Az intézet múlt évi forgalmi eredménye: 859,442 frtra emelkedett, hasznot képező jövedelme: 44,485 frt, vagyonállapota: 505,054 frt, váltóüzlete: 344,500 frt, takaréks-pénzügyi tételi: 115,000 frt. tőkésített nyeresége: 69,976 frtot tett. Az intézet ez időszakra 5 ciklust tartalmaz, ezeknek az alapítói díjakkal együtt törzsbetétei: 321,100 frt, melyből a korlátolt biztosítékkal felvett kölcsön a múlt év folyamán $\frac{1}{6}$ -od részt képvisel.

Gabonauzlet. Március hó 26-án. A hosszadalmas tél elmúltával a téli vetések átlag panaszra adnak okot. Míg buza az ugarföldekben jól áttelelt, addig más földekben kedvezőtlenül áll. Repce és rozs gyöngék. — A fentjelzett kedvezőtlen vetéskilátásokból az eredményre következtetni korai volna, mert az ezutáni időjárásról függ, de elég alapot képeztek arra, hogy az üzletirányt szilárdá, a hangulatot kedvezővé tegyék. Különösen a kenyérgabonaműveknél várható jelentősebb áremelkedés. — Áránk: Buza 8.00—8.20. Zab 6.50—6.60. Árpa 6.20—6.30. Tengeri 5.80—6.00. Büköny 7.50—8.00.

Lisztüzlet. A „Szegedi Viktória gőzmalom“ zombori képviselője a következő árakat jegyzi: 0-as 16 frt, 1-es 15.50, 2-ös 15 frt, 3-as 14.50, 4-es 14 frt, 5-ös 13.50, 6-os 13 frt, 7-es 12.50, 8-as 12 frt, 8 $\frac{1}{2}$ -es 11 frt, 8 $\frac{3}{4}$ -es 9.50, 9-es 8.50. Az árak zsákostul értendők. — A hangulat kedvező, az irány emelkedő.

Titkári jelentés a gazdasági egyesület közgyűlésén. (1891. március 15.)

Nagyságos elnök ur! Mélyen tisztelt közgyűlés!

A gazdasági egyesület egyik célja a vármegye gazdasági állapotáról adatokat gyűjteni, hogy ezen adatok alapján jelölje ki működésének irányát, miért is, mielőtt a vármegye egyik gazdasági tényezőjéről, egyesületünkről szólnék, néhány adattal a múlt évi általános mezőgazdasági állapotot vázolom.

Főterményünk, a buzaának aratása előtt a termést illetőleg a legvérmesebb reményt tápláltuk, mindenki oly eredményt jósolt, a milyen már évtizedek óta nem volt. Ezen illúsióból már a próba-éplések kiábrándítottak bennünket, mert igaz ugyan, hogy némely vidéken 2000 □ öles bácskai lánconként 30—34 kereszt is termett s minden keresztből 45—50 kiló buza is kikerült, de az egész vármegyét tekintve, beleértve az önálló törvényhatóságú városokat is, az aratás a középtermésnél alig volt 11—12%-kal jobb, az 1888-iki termésnél pedig kevesebb. Buza learatott Bácsvármegye területén 434,720 kat. hold, termett összesen 3,847,213 mm. (1889-ben 2 millió, 1888-ban 4 millió.) Az átlag termés kat. holdanként 8.85 mm., 1889-ben 4.9 mm., 1888-ban 9.7 mm. volt. A buza minősége általában jó volt. A múlt évben Bácska az ország összes buzatermésének 10%-át produkálta.

A rozs, mely azonban nálunk csak a vármegye északi részein bir jelentőséggel, másfelé alig termelik, szép termést adott; ugyanis a learatott 26,776 kat. holdon 246,861 mm. termett (1889-ben 180,000 mm., 1888-ban 225,000 mm.) Az átlagos termés 9.22 mm. volt.

Az őszi és tavaszi árpa mennyiség tekintetében szintén jól sikerült. A learatott 63,505 kat. holdon 558,786 mm, átlag holdanként 9.27 mm.

termett, (1889-ben 280,000 mm. 1888-ban 500,000 mm.) Ami árpánk minőségét illeti, olyan volt, mint mindég. Bácska csak másodrendű takarmány árpát produkál. Kivéve egyes uradalmakat, senki sem akar kísérletet tenni a sörfőzésre alkalmas árpával, pedig ez ma már annyira keresett cikk, hogy jobban fizetik, mint az elsőrendű tiszavidéki búzát. Általános vélemény, hogy a sörfőző árpa nálunk nem terem meg, a dolog pedig tulajdonképpen úgy áll, hogy a sörfőző árpa, mint rendkívül kényes növény, valamint hazájában Csehországban sem sikerül mindég és mindenütt, nálunk sem sikerülne mindég, de kedvező időjárás alkalmával igen. Ahol a 80—85 kilós búza megterem, lehetetlen, hogy a sörfőző árpa is meg ne teremjen. Ha a különben sikerült sör-árpa például renden megázik s ennek folytán takarmány árpává degradálódik, mondhatjuk azt, hogy a termelőnek malheurja volt, de azt nem állíthatja senki, hogy a sör-árpa ide nem való.

Repcénk 7,703 kat. holdon 42,838 mm. termett, (1889-ben 23 ezer, 1888-ban 31 ezer mm.) Repce termésünk tehát szintén jobb volt, a két előző évben, a minőséggel általában szintén meglehetünk elégedve. Repcetermésünk, tekintettel a növény rendkívüli sok ellenségére s ennek folytán a soha sem biztos eredményre, mindinkább kisebbedik, pedig hogy a Bácska valódi hazája a repcének, bizonyítja elterjedt gyomunk, a vadrepce.

A **zab** kitűnően sikerült, a bevetett 210,387 kat. holdon kerekében 1-5 millió mm. termett, holdanként átlag 7-08 mm. 1889-ben 1/2 millió, 1888-ban 1-2 millió mm. zabunk termett. Hogy mily fontos termésünk a zab, arra nézve felhozom, hogy e tekintetben az egész ország termésének 1/6-át produkáljuk.

A **tengeri** termésről még nincsenek számbeli adataink, de a mint tudjuk, igen rossz volt. A tartós szárazság folytán a cső és szem fejlődése igen hiányosan történt.

A **kender**, kivéve azon helyeket, ahol a termelők lelkiismeretlen kereskedők útján rossz magot vetettek, szintén jó volt. E helyen felemlitem, hogy a palánkai Michels fivérek kenderkidolgozó gyára, melynek a bácskai kender értékesítésében nagy érdeme van, részvénytársasággá alakult át, s mint ilyen nagyobb üzemet léptetvén életbe, kendertermelésünk emelésére a jövőben még jobb hatással lesz, mint volt eddig.

Súlyos csapásként nehezedik vármegyénk szőlőtermelésére a filloxera pusztítása. A múlt évben ismét 7 községben lett e pusztító rovar konstátálva, ezzel összesen már 29 község és Zombor, Ujvidék városok fészkei a filloxerának. — Mentől jobban terjed e vész, annál nagyobb jelentőségük van a filloxera iránt immunis homoki szőlőknek. Felső Bácska homokos vidékein, Szabadka, Pálics környékén nagy erővel folynak az új szőlőtelepítések. Az azelőtt kevés értékű futóhomok-föld értéke rendkívül felment. Szabadkán például azon városi homokföldek, melyek még itt sem voltak eladhatók, a hol pedig köztudomás szerint a föld nagyon is kelendő portéka, a múlt évben láncokként 3—800 frtért kelték el s már szorgalmasan ültetik szőlővel. — A peronospora szintén több helyen pusztított.

A **cukorrépa** termelés anyyiban közelebről érdekel bennünket, hogy annak termelését a gazd. egyesület kezdeményezte. A múlt évben inkább kísérletként összesen hatvanan 57 kat. holdon termeltek cukorrépat s a termelők közül többen már cukorgyárban értékesítették répájukat. A termés mennyisége a tartós szárazság folytán nem volt kielégítő, de a minőség igen jó volt. Volt ugyan olyan termelő, a ki 215—220 mm-ászt produkált egy kat. holdon, de némelyeknek alig volt 50—60 mm. termésök. Nem tekintve azon néhány termelőt, akik helytelen kezelés folytán rossz minőségű répát produkáltak, a minőség briliánsnak mondható, akárhány répa volt olyan, mely elérte a 18%-os maximális cukortartalmat, az átlagos minőség pedig 16% volt.

Takarmányeműk tekintetében habár közepes évünk volt, a rendkívüli szigorú és hosszú tél folytán igen sok gazdaság nem jött ki takarmány készletével, ennek folytán a gazdasági állapotok ez időszakra igen rossz állapotban vannak.

Az **állategészség** ügyünk dacára a hatóságok gyors és körültekintő intézkedéseinek, melyeket a ragályos állati betegségek felmerülése alkalmával tanúsítottak, nem a legjobb volt. Száj- és körömfájásban 40—50,000 gazdasági állat szenvedett, igaz ugyan, hogy e betegségben csak 3 hullott el, de az állat állomány nagyon leromlott s a járvány felettől bénítólag hatott az állat kereskedelemlre. Takonykóros ló kiirtatott 40 db. orbáncban elhullott 350—400 db. sertés, lépfenében elhullott 9 ló, 30 szarvasmarha és 40 sertés.

Gazdasági életünk finánciális oldalát tekintve elmondhatjuk, hogy amit az évjárat megadott,

azt lerontotta a védvám. Általában minden termésnek rossz ára volt. A búza, rozs és zab ára süllyedt, az árpa, repce némileg emelkedett, a gabbaneműk közt csak a tengerinek volt méltányos ára. A szarvasmarha az év végéig csekély áron kelt, év végén a nagy svájci, kereslet folytán némileg emelkedett. Sajátságos, a viszonyokból kikombinálhatatlan jelenség, hogy míg a tengeri drága volt, a nyers sertés szintén drágán, a kész hizott sertés pedig pótomáron került a piacra.

Gazdasági terményeink árára köztudomásúlag a németországi védvámok hatnak leginkább nyomasztólag. Nagy a remény, hogy Németország belátva saját jól felfogott érdekét, a most folyó vámtárgyalások reánk magyar gazdákra e kérdést előnyösen fogják megoldani.

A könnyebb boldogulásra igen jótékony hatással leend az ez év elején életbe léptetett új vasúti áru tarifa, mely különösen a mezőgazdasági terményekre felettébb olcsó szállítási díjteleket szab.

Legnagyobb reményünk azonban államunk rendezett pénzügyi viszonyaiban van, még csak az első évét éljük a proficetés világnak, a kormány már is a mezőgazdaságra igen sok üdvös intézkedést tett és tervez. Mindazon tényezők, melyek a mezőgazdaságot hivatva vannak emelni, jobban lesznek dotálva, az állami közigazgatás életbe léptetvén a gazdák régi vágya teljesül, minden törvényhatóságnál lesz szakközegük, a gazdasági felügyelő. A mezőrendőri törvényjavaslat már kész s remélhetőleg nem sokára megszünteti e tekintetben a mai állapotot, melyben nem törvény, hanem szokás az irányadó.

Ezek után nézzük a gazdasági egyesületet, mely szerény anyagi tehettségéhez képest egyik tényezője vármegyénk gazdasági állapotának.

A gazdasági egyesületnek van 114 alapító, 424 évdíjas, összesen 538 tagja. Tiszta vagyona az 1890. év végén volt 19,706 frt 07 kr. 1889-ben 17,530 frt 34 kr, a vagyon szaporulat 2175 frt 73 kr.

A kimutatott vagyonból befizetetlen alapítványa és tagdíjhátralék címén 3418 frt 50 kr követelés, a többi pénzben, értékpapírban és felszerelésben van. A követelés a folyó évben remélhetőleg a minimumra fog szállani, mert az ig. választmány utasítása szerint a perlések folynak s már is meglehetősen eredménytel.

A vagyonból 9802 frt 30 kr állattenyésztési alap, melyet az elmúlt két év alatt fele részben a földművelési miniszterium adományozott, fele részét pedig a gazdasági egyesület sajátjából tette át az alapba.

A múlt évi összes bevétel 3891 frt 71 kr volt, a kiadás 3257 frt 12 kr. A kiadásból adminisztrációs költségre ment 1366 frt 32 kr, versenyekre, lapra, ösztöndíjra, kísérleti vetőmagra stb. 1890 frt 80 kr.

Tartottunk a múlt évben 10 gyűlést és értekezletet. Részt az üléseken, részint elnököleg elintéztett 465 drb ügy. Kiküldöttével részt vett a gazdasági egyesület Budapesten május hóban tartott értekezleten, melynek tárgya az országos lótenyésztési ügyek jövő vezetésének alapelvei és irányának megállapítása volt, továbbá a mezőrendőrségről szóló törvényjavaslat tárgyában tartott anketten, mindkettőről annak idején jelentés tétetett az ig. választmányhoz s a jelentések a „G. É.”-ben megjelentek.

A községi tenyészbika vásárlást az állattenyésztési alap felhasználásával a múlt évben is a gazd. egyesület közvetítette. Összesen 12 bika vásároltatott és osztott ki a községek közt. Kedvezményt kapott 3 község, 5 bika után 114 frt árleengedést, 2 község, 3 bika után 2 évi, — 2 község, 4 bika után 1 1/2 évi kamat nélküli törlesztést.

Állattenyésztési alapunk ma már olyan nagy, hogy a jelenlegi igényeket képesek vagyunk kielégíteni, s ha a kormány még 2—3000 frtalt dotálja ez alapot, a vármegyei szarvasmarha tenyésztési szabályrendelet folytán fokozódott tenyészbika szükségletet is képesek vagyunk ellátni. A bikák rendszeren a jelesebb tenyésztő uradalmaktól vásároltatnak.

A vármegyei lótenyésztési szabályrendelet végrehajtásában, az állami fedezetési állomások szervezésében és menkiosztásban szintén közreműködött a gazd. egyesület. A vármegyei alispán és a gazd. egyesület intenciójára sikerült kivinni, hogy csaknem minden község, sőt Szabadka városa is ingyen látja el takarmánnyal az állami méneket. E körülménynek az az előnye, hogy a kormány a megtakarítással arányban fokozatosan emeli a vármegyénkbe szánt állami mének számát.

A gazd. egyesület közreműködésével a múlt évben Baján, Zomborban és Zentán rendezett katonai lóvásár ezuttal sem járt fényes eredménnyel: az elővezetett lovaknak csak mintegy 8%-át vásárolta meg a katonai bizottság.

Igen sikerült ténykedése volt egyesületünknek a szeptember hó 28-án Verbászon tartott lótenyésztési jutalomdíjosztás és lóverseny.

A díjazásra 112 drb lovat vezettek elő, melyek közül 28 díjaztatott, egy díszoklevél, 3 dícsér-oklevél és 345 frttal. A lóversenyekre és fogatversenyre összesen 17-en neveztek; mint díj kiosztatott 72 drb arany és két értékes tiszteletdíj.

Az adai földműves iskolába az elnök ur vezetése alatt kirándulást rendezett az egyesület. E kiránduláson sok szép hasznos dolgot láttunk s meggyőződünk róla, hogy az intézet állapota és vezetése méltó Ada község nagylelkű adományához, melyből vármegyénk ezen egyetlen gazdasági iskolája létesült, és méltó azon ösztöndíjra, melyet fenállása óta a gazdasági egyesület egy ottani tanuló részére évenként ad.

A „Gazdasági Értesítő” egyesületi lap a múlt évben is fenállott és ingyen megküldetett minden tagnak. A lap lehetőleg népszerű modorban igyekezett minden újabb és fontosabb gazdasági momentumról a tagokat értesíteni s az egyesület és tagjai közt állandó kapcsolatot létesíteni, ez által figyelmüket ide fordítani, ami már eddig is meglehetősen sikerült, mert évenként éppen ezen állandó kapcsolat folytán 100 és 100 gazdasági ügyben és tanácsért keresik fel a tagok az együletet.

A cukorrépa termeléssel folytatott kísérletről már fentebb számot adtam, most még a tulajdonképpeni célról, a létesítendő cukorgyárról is megemlékezem. A múlt év folyamán egy bécsi cég már hajlandó lett volna Bács vármegyében cukorgyárat állítani fel, de a termelőkkel 15 évre szóló szerződést kívánt kötni. Igazgató választmányunk megfontolván a dolgot, ily bosszú időre szóló szerződéshez nem akart hozzájárulni, mire az említett cég a további tárgyalást megszakította. — Ez idő szerint, mivel a lefolyt cukor campagne a cukorgyárakra nézve igen rosszul ütött be s így alig volna remélhető, hogy a rossz üzleti év behatása alatt a termelőkre előnyös feltételek mellett gyár létesüljön, a gazd. egyesület a cukorgyár felállítására iránt várakozó állást foglal el, az erre alkalmas idő beálltáig. Az idén kezdeményezésünkre már 96 gazda 270 kat. holdon vet cukorrépat s terményüket, melynek jósága két év alatt kétségteletlenül bebizonyult, a hatvani cukorgyár veszi meg, métermázsánként 76 kr-ért. Nem lehetetlen, hogy nevezett gyár látván az idén is, hogy répánk a gyártásra igen kitűnő, maga fog vállalkozni a bácskai cukorgyár létesítésére. Eltekintve mindezekről, már maga a 76 kros ár is eredmény, e mellett nemcsak haszonnal lehet a cukorrépat termelni, de nagyobb jövedelmet lehet vele produkálni, mint búzával vagy tengerivel, tehát végeredményben az, amit előzünk, a gazdák jövedelmének fokozása el van érve, mihelyt többen és nagyobb mennyiségben termelik ezen növényt, melynek meghonosítása a gazd. egyesület érdeme.

Miön jelentésemet ezzel befejezem, kérem az igen tiszt. közgyűlést, kegyeskedjék azt tudomásul venni.

Rombay Dezső,
titkár.

Naptár. Március.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
27 Pént.	Nagyp. Rupert	Nagypéntek	15 Agáp vt.
28 Szom.	Nsz. Fáj. sz. G. Malkusz		16 Szabin vt.
29 Vas.	D Husvétvas.	D Husvétvas.	17 F 2 Elek
30 Hétfő	Husvéthétfő	Husvéthétfő	18 Cyrill pk.
31 Kedd	Amosz prof.	Amosz prof.	19 Kriszán és D.
1 Szer.	Hugó pk. hv. Hugó, Tiv.		20 Szabei vtk.
2 Csüt.	Paulai Ferenc Teodózia		21 Jakab pk.
3 Pént.	Rikh. pk. hv. Dárius		22 Vazul vt.

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANNÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

**Fog-, fül-, gége- és szembajok
specialis orvosa**

DR. SZABÓ SÁNDOR
ZOMBOR,

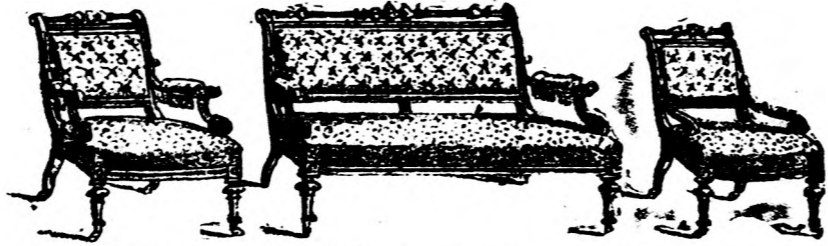
*—2

Basa-utca, a gymnasium mellett.

1. Foghuzás és fogtömés fájdalom nélkül, műleges fogsorok készítése, stb.
2. Fülzaggatás, fülfolyás, nehéz hallás, stb.
3. Makacs rekedtség, orr-, torok- és gégedagátatok és gyuladások, difteritis és torokgyík, stb.
4. Szemgyuladások, hályogok, látási zavarok, stb.

SCHERER FERENCZ

ZOMBORBAN.

Van szerencsém e város és vidéke n. é. közönségének figyelmét Zomborban, a főutcában, a **Falcione-féle házban** levő

RAKTÁRAMRA

felhívni és azt megtekintésre ajánlani.

Legfőbb törekvésem oda volt irányozva, hogy teljes

menyasszonyi kelengyéket

legyek képes összeállítani, a legegyszerűbbtől kezdve a legfinomabb kiállításúig, de csakis szolid és a jelenkor kívánalmainak megfelelőleg a legújabb divat szerint, a legjutányosabb áron.

Nagy választékban készletben tartok mindennemű

asztalos és kárpitozott butorokat

u. m.: szekrény, ágy, mosdó-szekrény, éjjeli-szekrény, kredenc, trumeau, asztal, goth-székek és hajlított tömör fából fotel, hintaszék, magas támlájú pamlagok, ottománok, és

szalongszoborok, függő- és asztali lámpák,

consol- és állótükrök, képek, függönytartók, fogasok, íróasztalok, könyv- és edény-tálcák, tea- és virágasztal,

különböző szobrok, függő- és asztali lámpák,

ampel. Porcellánból: ebéd-szerviz, kávé-, tea- és mosdó-szervizek. Különböző üveg-árak, u. m.: bor-, sör- és likőr-szervizek, virágvázák, mindennemű palack, pohár, kancsó, deszertlányér, kompottalak. Különböző china-ezüst kész, villa, kanál, aufsatz, gyertya-tartó, cukorszalence, kompottál, ecet-olajtartó, tálcák. Különböző vásbutor ágyak, gyermekágyak, sodronymatrac, mosdóasztal, fogas és kályha-ernyők.

Teljes tisztelettel

SCHERER FERENCZ.

Nagy raktár a vendéglősök és vidéki kereskedők számára, a legolcsóbb áron.

Butorok részletfizetésre előnyösen.

Butorok részletfizetésre előnyösen.

Uj üzletnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Zomborban, a főutcában, a **Falcione Lőrinc-féle házban**, közvetlen Goldfahn és Stein rövidárkereskedések között

uj szijgyártó-üzletet

nyitottam.

Vannak raktáromon lószerszámok, nyereg-szerszámok, kötőfékek, kappelcezum, izzasztók, többféle finom ostornyelek, ostorok, kutyaostorok, kutya-nyakravalók, kutya-szájkosarak, kutya-vezető pórások, lovagló-pálcák, nyeregkantárok, elefántcsontkarikák, lófésűk stb minden e szakmába vágó tárgyak nálam a legjutányosabban kaphatók.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását, maradtam

kiváló tisztelettel

Schlotzer Márton,

szijgyártó,

3-3

Zomborban, a főutcában.

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az uj évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hí tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvtől, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarsággal fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizesse elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

3183. sz.

kig. 1891.

Hirdetmény.

A Baja város közönsége tulajdonához tartozó Mátyás-puszta 627^{1117/1200} hold szántóföld és 31^{180/1200} hold rét és nádasból álló IV-ik majorságának 713^{751/1200} hold szántóföld — és 60^{49/1200} hold rét és nádasból álló V. majorságának és 817^{192/1200} hold szántóföldből álló VI. majorságának 1892. évi január hó 1-ső napjától számítandó 10, 11 és illetőleg 12 évre leendő haszonbérbeadása végett a városháza nagytermében f. évi április hó 5. napján d. e. 10 órakor újabb nyilvános árverés tartatik, melyre az érdeklődők azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételeket alulírott városi tanácsosnál vagy az irodaigazgatónál előzetesen is betekinthetik és hogy az árverés megkezdéséig megfelelő bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, ha azok teljes hitelt érdemlő alakban állítatnak ki és ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Baján, 1891. március 20. án.

Meskó László,

városi tanácsos.

2-2

402. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Kis-Hegyes község alulírt előjárósága részéről a községi és külrendőrségre ezennel pályázat hirtetetik, és pedig: 1 lovas rendőrszervező, három lovas és három gyalogos rendőri állásra; a rendőrszervező évi javadalmazása 300 frt, a három lovas és gyalogos rendőri évi javadalmazása 200-200 frt, egy lótarási átalány 120 frt.

A pályázati kérvények f. évi április hó 20-ig bezárólag, alulírt előjárósághoz nyújtandók be.

Pályázók tartoznak igazolni, hogy feddhetlen előéletűek, kiszolgált katonák, volt rend- és csendőriek más pályázókkal szemben előnyvel bírnak.

Kelt Kis-Hegyesen, 1891. március hó 22-én.

Cziráky,

jegyző.

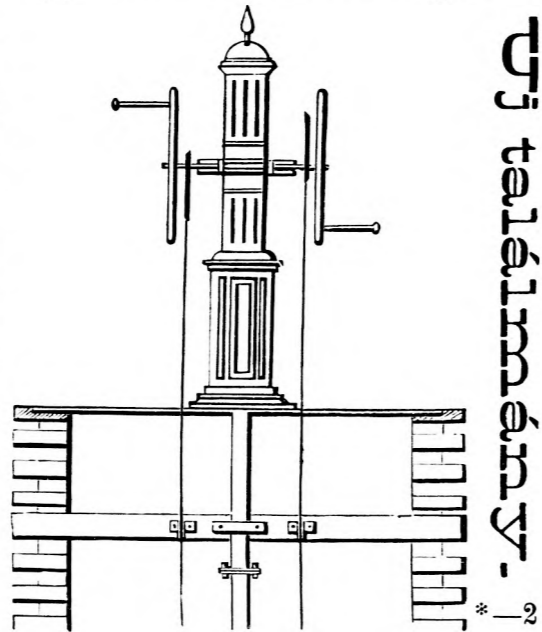
Kalacsi György,

esküdt.

3-1

Uj találmány.

„Neptun“ kút.

SZALAY KÁROLY helybeli lakatosmester

„NEPTUN“

nevezetű új kutat talált fel.

Ezen új találmányu kút felülmúlja az eddig ismert mindenféle szerkezetű kutakat. Szerkezete igen egyszerű, légmentességre nincs szorítva, könnyen kezelhető és amellet vizet bőven szállít. Mindenfélé vizvezetékre alkalmazható. Fürdőkben, kertekben, festőknél, timárokban, ecetgyáraknál egyaránt alkalmazható. A vizet minden magasságban és távolságra szállítja. Megrendelési ára sokkal olcsóbb, mint bármiféle szivattyús és romlásnak kitéve nincs. Javítása nem költséges.

Megrendelhető egyedül:

SZALAY KÁROLY

lakatosmesternél

Zomborban.

1496. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Bács Bodrogh vármegye Ó-Palánka községében lemondás folytán üresedésbe jött 365 frt fizetéssel összekötött irnoki állásra pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni öhajjtokat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaitok f. évi április hó 1-ig hozzám nyujtsák be.

Palánkán 1891. március hó 6. án.

Csupor Gyula,

főszolga bíró.

3-3

92. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Bajmok községében megüritlt s 300 frt havonkénti részletben fizetendő évi javadalmazással egybekötött községi végrehajtói állásnak választás utján leendő betöltésére határidőül 1891. évi április hó 11. napjának d. e. 11 órája tűzetik ki.

Felhívotnak pályázni kívánók, hogy ezen állás elnyerése iránti s eddigi alkalmaztatásukat, valamint a vármegyei törvh. bizottság által 6. közgy. 1887. sz. a. alkotott szabályrendelet 9. §-ában megkivánt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelve, kérvényeiket a választást megelőző napig alulírottak nyujtsák be.

Almás, 1891. évi március hó 8-án.

Deák Szigmond,

főszolgabíró.

3-3

SCHLICK-féle Vasöntőde- és Gépgyár- részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: VI., Kálós Váci ut 1698/99. szám. VI., Podmaniczky-utca 14. szám.

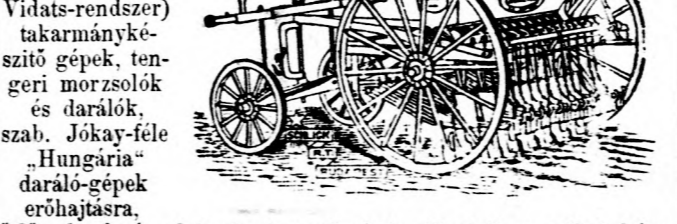
Ajánlja kitérő és szilárd szerkezetű gőz- és járgányeszlő-készületeit és számos első díjjal kitüntetett

szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabadalmazott mélyítő-ekéit,

eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasu ekéit, talajmivelő eszközeit, boronáit és rőtörő hengereit, valamint Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (Baker és Vidats-rendszer) takarmánykészítő gépek, tengeri morzsológ és darálók, szab. Jókay-féle „Hungaria“ daráló-gépek erőhajtásra, örlőmalomok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéve-kötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb áruk. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. Zomborban mintaraktár a gazdasági egyesület helyiségében. 24-3

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.